

KERSTBOEK ♦ ZONNESCHIJN

W. de Haan n.v. Utrecht 1948

GEBOORTE VAN CHRISTUS

Hans Baldung Grien (1484—1545), in de Oude Pinakothek te München

Wie zou er bij de voorstelling, die de Duitse schilder Hans Baldung Grien van de Geboorte geeft nu wel het armzaligst aan toe zijn? Jullie, die de plaat bekijkt, de herders, die net wakker worden op het veld, Maria & Jozef, de Engeltjes, het Kind, de Os en de Ezel, het Licht of de Stal?

Hoe ik er toe kom die gekke vraag te stellen, dat zal je wel duidelijk worden, wanneer ik al de genoemden op het rijtje afa. Volg me maar:

Jullie. Nu, stélt het je niet teleur, dat er op dit schilderij haast niets voorkomt, van wat je gewend bent op een Kerstplaat te vinden? Zo, dat je er helemaal mee vertrouwd bent geraakt? Het eerste toch waar je naar zoekt bij zo'n voorstelling dat zijn de herders, de Koningen, en vóoral de Kribbe met hooi en de doeken. Ik kan me begrijpen, dat je als je dit schilderij ziet zegt: „Hè nec, het lijkt niks!” Daar heb je trouwens misschien wel meer gelijk in dan je zelf beseft. En het is nu eenmaal een armoedig gevoel niet te krijgen' waar je recht op meent te hebben en waar je op rekt.

De Herders. Ik zie er eerlijk gezegd maar één, maar dat kan aan mij liggen. Die is wél zoals je ze altijd gedacht hebt, al is hij dan heel ver weg. Maar juist daarom: het is geen pretje midden in de nacht buiten op het veld schapen te bewaken, en dan nog opgeschrikt te worden door een boodschap, die voor ongelovige schavuiten als herders gewoonlijk waren, op het eerste gehoor niet veel goeds scheen te behelzen. Neen, dat eerste ogenblik (hij rekt zich nog slaperig uit!) hier uitgebeeld, is een rampzalig, schrikverwekkend ogenblik. Er staat dan ook: „zij vreesden met gróte vreze”.

Maria en Jozef. Heb je ooit iemand zó ongemakkelijk zien zitten? Kijk toch eens naar dien armen Jozef: met zijn hand moet hij zich in evenwicht houden wil hij niet onderste boven vallen, iets om tegenaan te leunen heeft hij niet en zijn stok heeft hij niet eens durven neerleggen; hij heeft zo iets denkkelijk wel eens meer bij de hand gehad en hij weet uit ervaring: als je in zo'n bende iets maar ergens even laat liggen, ben je het kwijt ook! Daarom maar slapen met de stok tegen me aan en de andere hand geleund op het postament van de zuil, dat ik tenminste niet omval.

De Engeltjes. Ach, die arme lieve engeltjes, ze hebben niet eens ruimte om te vliegen, al hebben ze nog zulke kleine vleugeltjes. Ze hokken op elkaar als vogeltjes in een veel te klein kooitje en ze zitten ongelukkig zómaar met hun blote billetjes op de koude steen van drempels en trappen en lezen zo goed en zo kwaad als het gaat — die stumperdjes zijn toch zeker nog veel te jong om het ABC al te kennen?, dus dat zal er mooi voorlezen naar geweest zijn! — wat er in de profeten geschreven is over de komst van den Messias: al die moeilijke letters en al die ingewikkelde zinnen en al die diepzinnige gedachten.

Het Kind. Ja, dat ligt daar ook maar zoals ons Kerstliedje zegt:

Hoe leit dit Kindeke daar in de kou
Siet eens hoe alle sijn ledekens beven
Siet eens hoe dat het weent en krijt van rouw

zó-maar door die onhandige engeltjes heen en weer gesjord en gerold en zelfs nu laten ze Hem nog niet met rust. Dan nog maar heel wat liever een kribbe met hooi en Moeders warme doek!

De Os en de Ezel. Nu, die zijn ook niet benijdenswaardig! Ze kunnen niet zitten en niet staan en ze hebben geen hap te eten, want ik kan me niet voorstellen, dat die Os erg veel trek zal gehad hebben in die papieren zakken en flarden, zoals er altijd op zo'n vuile rommelvloer liggen te slingeren. Ze kunnen er niet in en niet uit, ze zijn niet buiten en niet binnen, ze horen er bij en toch weer niet, ze zijn er maar met de horens en de staart bijgesleept omdat ze niet gemist kunnen worden.

De Stal. Ja, daar moet je maar eens goed op letten. Dat is geen stal: dat is eigenlijk een mooi gebouw. Kijk eens wat een werk er van die hoekzuil gemaakt is, van het postament, van het raam met het marmeren zuiltje, van het gemetselde toogje in de witgepleisterde wand. Dat geval is voor heel wat beters bestemd geweest en is het niet rampzalig, zó ver beneden je eigenlijke waarde terecht te komen, dat je onherkenbaar vernederd wordt? En nu tenslotte:

Het Licht — het Kerstlicht uit Joh. I, dat stáát maar te stralen boven de stal . . . de Ster der Wijzen ontploft bijna van verblindende gloed . . . maar de aarde blijft even donker. „Het Licht schijnt in de duisternis, maar de duisternis heeft het niet naar zich toegehaald”. Niemand die ernaar opziet, niemand die er zich naar uitstrekt, niemand die er om geeft.” Veracht, en wij telden het voor niets, als een van wie men het gelaat afwendt”

Neen, er zit wel één gedachte in de schilderij, maar veel vrolijkheid lijkt er niet aan.

Maar nu van de andere kant: is niet het mooiste ervan dat al deze rampzalige tekortkomenden — behalve jullie dan natuurlijk, want van jullie weet ik het niet, maar het komt in de tegenwoordige tijd niet zoveel voor! — hun rampzaligheid zo moedig dragen, niet eens met een martelaarsgezicht, maar je zoudt zeggen: zo toegewijd en blij, zo verheerlijkt of ze al gehoord en ervaren hadden: „Zalig de armen, de treurende, de hongerenden en dorstenden. „De engeltjes zijn bepaald in hun schik, Maria en Jozef konden gastheer zijn op het komende feestmaal in het Koninkrijk der hemelen, de os en de ezel kijken levendig als haasjes in het „groen, groen knollen, knollenland” de stal met zijn gescheurde muur en het Kind met Zijn witte laken, och, horen die niet precies bij heel het leven dat Hem wacht, waarin Hij onbegrepen en onbegeerd ver beneden Zijn waarde geschat en misbruikt wordt en dat toch zo hoog en blijmoedig aanvaardt:

„Ver van den troon der tronen
En 's hemels zonneschijn
Wilt G'onder mensen wonen
Der mensen broeder zijn

Met God wilt G'ons verzoenen
Tot God voert G'ons omhoog
En onder millioenen
Rust ook op mij Uw oog!

H. CR.

KERSTBOEK ZONNESCHIJN
1948

KERSTBOEK
ZONNESCHIJN
1948

Samengesteld door

D. A. CRAMER-SCHAAP

met illustraties van

J. U. GORTER; CLAUDINE DOORMAN;
NANS VAN LEEUWEN

UITGEVERSMAATSCHAPPIJ W. DE HAAN N.V.
UTRECHT

I N H O U D

Omslag Jan Kraan

Illustraties van J. U. Gorter; Claudine Doorman; Nans van Leeuwen

		pag.
I. Hoe zal ik u ontvangen?	<i>door D. A. Cramer-Schaap</i> ill. J. U. Gorter	5
II. Waar Simona haar kerstboom vond	<i>door Marie Schmitz.</i> ill. Nans v. Leeuwen	12
III. De doekspeld	<i>door C. Wilkeshuis</i> ill. J. U. Gorter	24
IV. De ster in het bos	<i>door Dora v. d. Meiden-Coolsma</i> ill. J. U. Gorter	32
V. De geboorte van Maria	<i>door H. Cramer</i> Reproductie van Hans Baldung Grien	
VI. Sneeuw	<i>door Josine Reuling</i> ill. Claudine Doorman	38
VII. Baboesjka	bew. <i>door Joop Smit</i> ill. J. U. Gorter	45

Hoe zal ik u ontvangen

door D.A. Cramer-Schaap

*Kerstspelletje voor kinderen van 10—12 jaar, drie meisjes en
zeven jongens + koor van Zondagsschool kinderen.*

MIRJAM, SARA, MARIA. DRIE HERDERS. DRIE KONINGEN. GABRIEL

Twee meisjes zitten met elkaar onder een palmboom te praten.
Koor van kinderen zingt: Maria die zoude naar Bethlehem gaan. (Ned. Volks-
lied pag. 50)

MIRJAM: 't Was gist'ren toch zo druk op straat,
Ik mocht niet buiten spelen.
De vreemdelingen stroomden toe
Op ezels en kamelen.

SARA: Ja, alles trok naar Bethlehem.
Ik moest ook binnen blijven.
De mensen kregen een bevel
Zich op te laten schrijven;
Een ieder in zijn eigen stad
Moest worden ingeschreven,
En Vader zegt: de Keizer zelf
Heeft dit bevel gegeven.

MIRJAM: Het stroomde naar de herberg toe,
Op straat stond 't volk te wachten,
En steeds klonk weer dezelfde vraag:
„Kan ik hier overnachten?”
Heel laat kwam nog een man en vrouw,
De vrouw kon haast niet lopen.
„Ga hier maar in” zei Vader toen,
En deed de staldeur open.
„Hierbinnen lig je lekker warm,
Beschut tegen de regen”.
En stel je voor, toen heeft vannacht
Die vrouw een kind gekregen.

SARA: Een kindje? Zo maar in een stal
Van koeien en van schapen?
Zonder een wieg?

MIRJAM: 't Ligt in de krib
Van 't ezeltje te slapen.

SARA: Maar zonder luiers kan toch niet?
Waar moet zij luiers zoeken?

MIRJAM: Zij wikkelde het kleine kind
In meegebrachte doeken.

KOOR: Zeg eens herder, waar kom jij vandaan?
(uit „De Ivoren luit”).

GABRIEL: (*klein herdertje, komt hard aanlopen*).
Wat zitten jullie rustig hier!
Heb je 't nog niet vernomen?
De Heiland, lang door ons verwacht,
Is eindelijk gekomen!

SARA: (*springt op*)
Gods zoon, die ons verlossen zal?

MIRJAM: Messias uitverkoren?

SARA: Wie bracht de boodschap, Gabriël?

MIRJAM: Wij willen 't haarfijn horen!

GABRIEL: Mijn Vader hield vannacht de wacht
In 't veld over de schapen,
De herders lagen bij het vuur,
Doodmoe, gerust te slapen,
Toen plotseling de hemel brak,
Het donker was verdwenen.
De aarde werd door stralend licht,
Of 't morgen was, beschenen.
De herders zagen toen, vol vrees,
Voor hun verbaasde ogen
Een Engel, als een witte duif,
Neerdalen uit den Hoge!
Hij sprak: „Vreest niet, maar weest verblijd,
Want dit doe ik u horen:
De Heiland, Gods geliefde Zoon
Is hedennacht geboren!
En dit zal u het teken zijn
Wanneer gij Hem gaat zoeken:
Een Kind dat in een kribbe ligt,
Gewikkeld in wat doeken.”
En toen hij uitgesproken had
Was heel het veld verdwenen,
Een legermacht van Engelen
Stond om de herders henen.

Toen klonk een hemelse muziek
Van fluiten en van snaren,
Zij loofden God en prezen Hem,
Toen zijn zij opgevaren!
Maar ik ga verder, want ik vind
Dat ieder het moet weten:
God sluit met ons een nieuw verbond.
Hij heeft ons niet vergeten!

(*Gabriël af*).

KOOR: Eere zij God
(Ned. Volkslied. pag. 265.)

MIRJAM: Zou 't heus zo zijn, of... was 't een droom?
(*zacht, voor zichzelf*).
In doeken was 't gewonden...
't Lag in een krib....

(*schudt het hoofd, luid*).

De Heiland wordt
Niet in een stal gevonden!
Een koning hoort in een paleis!
Hoe kon ik nu toch denken
Dat aan de wereld God Zijn Zoon
In onze stal zou schenken!

tot SARA: 't Is alles onzin wat hij zei.
Kom, 'k zal het maar vergeten!
Ik ga naar huis, het is al laat
En moeder wacht met 't eten.

KOOR: Daar kwamen Drie Koningen met een ster.
(Ned. Volkslied pag 78. vers 1, 2, en 3.)

De drie Koningen komen op

MELCHIOR: (*wijst naar den hemel*).
Daar staat de ster!

BALTHASAR: Hij trekt nog voort
Om ons den weg te tonen.
Toch is het of zijn gang vertraagt.

KASPAR: Zou hier de Koning wonen?

MELCHIOR: Zie! Hij staat stil!

BALTHASAR: De eerste maal
Sinds wij de reis aanvaardden.

MIRJAM: (*tot Sara*).
Wie zouden toch die mannen zijn
Die naar den hemel staarden?

SARA: Zij hebben gouden kronen op
En dragen in hun handen
Geschenken: reukwerk, myrrhe en goud
Uit verre vreemde landen.

KASPAR: Wij moeten weten waar wij zijn.

MELCHIOR: Ik vraag wel aan die kleinen
Of hier een vorst geboren is
Waarvoor de sterren schijnen.

(tot de kinderen)

Waar zijn wij hier?

SARA: In Bethlehem.

BALTHASAR: Wij zoeken naar de woning
Waar deze nacht geboren is
De koning van de Joden.

MIRJAM: Dat is hier niet. U bent verkeerd.

SARA: 'k Weet hier geen vorst te wonen!

MELCHIOR: Zou dan de ster die stil bleef staan
Ons niet zijn woonplaats tonen?

KASPAR: Kom, wij gaan voort! Niet meer getalmd.

MELCHIOR: Wij willen verder reizen

BALTHASAR: Om dan te knielen voor het kind
En 't hulde te bewijzen.

(de Koningen af).

MIRJAM: Kom Sara, snel hen achterna.
'k Wil zien met eigen ogen
Of Gabriël de waarheid sprak
Of ons heeft voorgelogen!

[De palmboom wordt snel weggenomen en de Ingang van de stal neergezet].

KOOR: *(zingt intussen):*

Er is een kindeke geboren op aard.

[De koningen komen, op kleine afstand door de kinderen gevolgd, bij de stal aan, op het ogenblik dat de herders hem door de lage deur verlaten].

HERDER I: Niet in hoven en paleizen,
Niet in rijkdom, praal en pracht,
Enkel maar als één der onzen,
Werd de Heiland ons gebracht.

HERDER II: Hulpeloos en klein heeft God zich
Aan de mensen toevertrouwd.
Hij, de Heer van aard' en hemel
Ligt hier arm en naakt en koud.

HERDER III: Niet aan koningen en heersers
't Engelenheir Gods boodschap bracht
Dat de Heiland was geboren
Waar het volk op heeft gewacht.

HERDER I: 't Waren niets dan arme herders
Bij de schapen op het veld
Die het eerst de boodschap hoorden
En er toen zijn heengesneld. [*herders af*].

BALTHASAR: Wat zijn aardse koninkrijken,
Wat kan macht en wat geweld
Tegen 't eeuwig rijk der liefde
Waar God zelf Zijn wetten stelt?

KASPAR: Dit kind gaat Koningen te boven!
Een ster heeft ons hierheen geleid
Daar God aan mensen wilde tonen
De Goddelijke majesteit!

BALTHASAR: Komt! Laten wij het Kind aanbidden!
Wij knielen voor Zijn kribbe neer.
En willen nederig belijden:
„Ach, wij zijn niets, Gij alles Heer!”

[*koningen af door de staldeur*].

MIRJAM: [*staart hen na*].
Dus toch . . . 't gebeurde toch bij ons!
Ik wild'er niet van horen!
In onze stal . . . in geen paleis . . .
Bij ons is Hij geboren.
Bij ons in 't hooi! En ik deed niets!
Ik heb het niet geweten!
Gods Zoon . . . geboren in de stal . . .
En ik heb thuis gezeten
En niets gedaan! Ik gaf Hem niets!
Wat moet ik toch beginnen?
Nog nooit heb ik mij zó geschaamd.
Nee, ik durf niet naar binnen!

MARIA: *[treedt door de deur naar buiten].*
Mijn kleine Kind kan niets beginnen
Met hem die zich niet schuldig voelt.
Hij kwam om zondaars te vergeven,
Dat heeft God met Zijn komst bedoeld.

De staldeur staat voor ieder open.
Maar hij die schroomt om in te gaan,
Die zal het eerste Gods bedoeling
En Zijn geheimenis verstaan.

Kom daarom bij ons binnen, MIRJAM,
En blijf niet buiten in de kou,
Maar nader zonder vrees de kribbe
Waar hij te wachten ligt op jou.

MARIA met de kinderen gaan door de deur, terwijl het KOOR zingt:

Ik kniel aan uwe kribbe neer
O Jezus, Gij mijn leven!
Ik kom tot U en breng U, Heer
Wat Gij mij hebt gegeven.
O neem mijn leven, geest en hart,
En laat mijn ziel in vreugd en smart
Bij u geborgen wezen!

(Gezang 21 Herv. bundel.)

WAAR SIMONA HAAR KERSTBOOM VOND

door

Marie Schmitz

Geïllustreerd door Nans van Leeuwen

Het was een week voor de grote vakantie, dat Simona de brief op een morgen naast haar ontbijtbordje vond, zo'n klein vierkant licht-blauwtje, waarvan ze meteen met een schokje wist: van Tante Nel! Niemand aan de drukke ontbijttafel, Mevrouw, Eef, Freddie, Hans en Heintje, had er erg in met wat een popeling van verwachting ze hem openscheurde, want Simona met haar gesloten aard liet maar zelden iets merken van wat er in haar omging. Maar nu moesten ze het toch wel zien aan het stralen van haar ogen, toen zij over de tafel heen aan Mevrouw vertelde:

„Tante Nel vraagt, of ik een paar weken in Amsterdam kom in het begin van de vakantie.”

„Dat zullen je ouders wel spijtig vinden,” meende Mevrouw.

Simona's fijne zwarte wenkbrauwjes gingen op en neer. Maar rustig zei ze: „'t Is toch maar voor een paar weken. En de vakantie duurt bijna zeven weken. Tante Nel zegt: als ze 't thuis goed vinden.” Zij schudde haar zwarte pijpekrullen naar achteren en zei, bijna onverschillig: „Maar natuurlijk is 't goed.”

„Ja, bij jou thuis mag alles. Verwend nest!” riep Freddie met een volle mond. Het was bedoeld als een plagerijtje, maar het klonk, of Freddie een beetje jaloers was van wat ze Simona's verwende-dochter-leventje noemde. Maar Freddie kwam uit het gezin van een dorpschoolhoofd, waar ze met hun achten waren en waar er voor ieder van de kinderen natuurlijk niet zoveel prettige dingen mogelijk waren als voor Simona, die kind-alleen was thuis, op het oude buiten in de Achterhoek. Zo zag Freddie het tenminste, maar Simona dacht daar anders over

Het was ineens een roezemoes aan tafel, want de vakantie was meteen weer op de proppen. Waar denk en praat je anders en liever over, wanneer het zo dicht bij is? En voor hen vieren, pensionkinderen, was een vakantie toch altijd nog iets anders dan voor andere kinderen, die gewoon bij hun ouders thuis waren. Freddie ging natuurlijk dadelijk naar huis en later misschien nog kamperen; met Eef stond het weer anders, die had alleen maar een vader en die was toneelspeler. Maar nu, in de vakantie, zouden ze samen op stap gaan, een voetreis door Nederland. Eef kon er al nachten niet van slapen. Zij en Simona gingen allebei op het Gymnasium, in September hoopten ze naar de derde te gaan. Hans, een getapte H.B.S.-er van zestien, zou met een ploeg vrienden uit gaan. Zijn ouders zaten in Zuid-Amerika, waar zijn vader, die waterbouwkundig-ingenieur was, een groot werk had uit te voeren. Razend was Hans geweest, dat hij niet mee mocht, maar zijn vader was niet om te praten: als ik je uit je

werk haal, dan komt er niets van je terecht en je zult nog genoeg van de wereld kunnen zien als je ouder bent. Nu was hij er wel overheen en hij stelde zich schadeloos door een leventje van pret met de vrienden, al deed hij toch ook wel zijn best op school. Maar daar zat Mevrouw ook achterheen, die zorgde wel dat er gewerkt werd.

„Allemaal gaan ze uitvliegen,” zei Mevrouw met een grappige zucht, „en mij laten ze maar thuis zitten!”

Daar ging een honend geloei om op.

„Net of u ons niet graag kwijt bent! Fijn zult u het vinden, het huis voor u alleen en alle lastposten van de vloer!”

Mevrouw hield haar handen tegen haar oren en lachte.

„Schiet liever op! Zometeen komen jullie allemaal te laat.”

En het was al laat. Het werd opeens een jachten. . . . gauw nog een boterham 'n kopje thee Nee, ik niks meer Nou, ik smeer 'm, jongens! Dag Mevrouw! Dag!”

Simona was de laatste. Ze stond nog even bij Heintje, Mevrouw's jongetje van zes, en stak haar wijsvinger in een van zijn blonde krullen. In September ging Heintje ook naar school.

„U gaat toch ook nog wel uit met Hein?” vroeg ze zachtjes.

„Natuurlijk, kind,” zei Mevrouw hartelijk. „We gaan nog een poosje naar mijn zuster in Vlissingen. Hein moet toch nog wat aan zee zitten voor hij in September naar school gaat.”

„O, fijn voor u!” zei Simona.

„Naar 't grote school!” zei Hein nadrukkelijk.

„Natuurlijk!” lachte Simona. „Nou, da-ag!” en ze schoot ervandoor, want van de voordeur vandaan galmden Eef: „Waar blijf je nou, ouwe zeurpiet?”

Je bent toch een lieve hartelijke meid, jij, dacht Mevrouw, die in de lange gang het rappe gedraaf hoorde verdwijnen.

★

Die avond, bij het open raam van haar kamertje, stond Simona over alles na te peinzen. Simona peinsde graag, dat kwam waarschijnlijk doordat zij gewend was veel alleen te zijn. Ze vond het ook prettig hier dit kleine zijkamertje alleen te hebben — Freddie en Eva hadden samen de achterkamer — al vond ze het hier, in dit roezemoezige huishouden toch wel echt fijn. Mevrouw was een schat en altijd even aardig voor allemaal, en vrolijk, al had ze toch verdriet genoeg, dat wist Simona best, omdat ze in de oorlog haar man verloren had. En ze konden het best met mekaar vinden, al waren ze toch eigenlijk allemaal maar vreemden voor mekaar, maar daar dacht je nooit meer aan. Gek, dat Freddie altijd dacht, dat zij zo verwend werd thuis en alles had en alles mocht, terwijl ze 't juist helemaal zo leuk niet had. Simona schrok van haar eigen gedachten, ze beet op haar onderlip, haar zachte smalle wangetjes werden er rood van. Vader en Moeder waren toch lief en ze kòn alles krijgen wat ze hebben wou Maar dat was het niet. Wat was 't dan? Simona staarde onder haar gefronste wenkbrauwjes gespannen naar buiten, maar van de stadstuinjes daar beneden zag ze niets. Zij zag het stille buitengoed met zijn lanen van oude

hoge bomen, en het oude, grijze, veel te grote huis met zijn veel te grote kamers, waar het nooit eens lekker zonnig was, zij zag Vader met zijn al helemaal grijze haar, zoals hij altijd maar over zijn schrijftafel met grote dikke boeken gebogen zat, en Moeder, die uren lang met hoofdpijn op haar divan lag, en dan moest je stil zijn. Ze had altijd veel meer gehad dan wat ze nodig had, mooie jurken en boeken en speelgoed . . . maar iets leuks, iets waar alles nou eens helemaal

Simona staarde naar buiten . . .

anders door geworden zou zijn, dat mocht nooit. Ze mocht niet schaatsenrij en op een vijver, ze mocht niet op een paard zitten, omdat ze bang waren, dat ze een ongeluk zou krijgen, ze mocht geen hond hebben wat ze toch zo graag gewild had. Saai was het thuis, ja, dat was 't, saai, nooit vrolijk en leuk zoals bij andere kinderen. En zoals bij Tante Nel en Oom Adriaan! En Simona voelde zich meteen helemaal blij worden bij de gedachte, dat ze daar twee hele weken zijn zou, gauw al, en aan al wat daarvan 't heerlijke was: het vrolijke gezin, de drukke mooie stad en alles wat er te zien viel, dacht ze tegelijk. Heerlijk was 't En dan gaf ze er niet om nog vijf weken thuis te zijn.

*

Ze was er ineens middenin, Simona, toen ze daar met Tante Nel op het drukke

stationsplein op hun tram stond te wachten, haar koffer naast haar blote been. Als altijd was ze er eerst een beetje stil van; er was ook zoveel te kijken. En in de tram werd 't al gauw zo vol, dat je helemaal niet praten kon. Een reuze-eind was 't, want Oom Aad en Tante Nel woonden aan de buitenkant. Enig, iedere keer zo'n eind trammen als je in de stad moest zijn!

Maar voor ze er waren wist ze toch al, dat ze allemaal thuis waren, omdat ze over veertien dagen met z'n allen naar buiten zouden gaan. En nog een ander nieuwtje: dat ze sinds kort een huisgenoot hadden, Erik, die viool studeerde op het Conservatorium. „Een lieve jongen,” zei Tante Nel, „En muzikaal!” Simona zei niets. Het leek, of opeens alles niet zo leuk meer was. Een vreemde

jongen erbij, en dan zo oud al, negentien Simona hield niet van vreemden; ze nam het de arme Erik, die ze nog niet eens kende, heel erg kwalijk, dat hij zo haar fijne vakantie kwam bederven.

Maar de dingen zijn meestal anders dan je van te voren denkt. Eigenlijk wist Simona het dezelfde avond al, toen ze in de tuin zaten thee te drinken en luisterden naar Eriks vioolspel. Hij stond in de serre te spelen en het klonk zo mooi hierbuiten, terwijl de avondkoelte zacht langs je oren streek en de zon onderging in gloeiend oranje en rood. Erik was een lange magere jongen; zijn strooblonde haar gleed altijd met een lok over zijn hoge voorhoofd; zijn blauwe ogen waren ernstig, maar hij kon toch zo vrolijk lachen. Maar stiller dan de rumoerige Riet en Chiel, die trouwens pas veertien en twaalf waren, was hij wel, en misschien was het wel daarom, dat Simona hem dadelijk aardig had gevonden en 't hem al gauw vergeven had, dat hij hier was.

„Fijn speelt Erik, hè?” fluisterde Tante Nel.

„Nou!” genoot Simona.

Chiel en Riet, die met hun stevige benen gekruist in het gras zaten — Riet was precies een jongen — gedroegen zich ongewoon bedaard; Chiel die op zijn manier muzikaal was, probeerde zelfs fluitend de viool te begeleiden, wat niet bepaald een succes werd. En zelfs de tweeling, Mops en Maps, waren rustig. Natuurlijk heetten die helemaal geen Mops en Maps, maar Bep en Frans, en geen sterveling had meer kunnen vertellen, hoe ze aan dat Mops en Maps gekomen waren. Ze waren nu acht en volgens de burens met hun tweeën ondeugend voor vier. Maar nu waren ze onder een hoedje te vangen.

„Erik is als Orpheus, die met zijn muziek de wilde beesten temde,” lachte Oom Aad.

„Volgend jaar krijgt Mops pianoles,” zei Tante Nel, „Ik geloof vast, dat ze muzikaal is en de piano staat er. Maar Riet en Chiel willen niet.”

„Hè!” zei Simona onwillekeurig. Hoe kon iemand dat nou niet willen?!

Ze gingen naar binnen, want het werd koel. Erik was opgehouden met spelen. Simona keek naar de piano, die daar in de hoek stond en waar niemand op speelde, want Tante Nel had in haar drukke huishouden wel wat anders te doen, o, wat zonde! Vanzelf streelde ze de toetsen, dat mooie blanke ivoor met het zwart ertussen, en er was verlangen in haar ogen.

„Hou je van muziek?” vroeg Erik.

„Ja, o ja!” zei Simona. Haar ogen begonnen opeens te stralen.

„Waarom speel je dan zelf niet?”

„Zomaar,” zei Simona een beetje stug. Dat kon ze toch aan een vreemde niet uitleggen.

Erik ging er niet op door. „Zal ik 't je leren?” vroeg hij dan en boog zich naar haar over.

„O, maar!” Simona had er geen woorden voor, keek met haar grote, stralende ogen alleen maar even naar Tante Nel.

„Ik vind 't best,” zei die. „Je doet maar, je bent hier zo vrij als een vogeltje in de lucht. Als je maar niet de hele dag in huis zit.”

En zo kwam het, dat Simona de volgende dag al achter de piano zat en ook de daaropvolgende, en de daaropvolgende weer. Elke dag een half uur les en een

half uur studeren, had Erik gezegd, maar die halve uurtjes werden wel eens een kwartiertje langer als ze allebei de tijd vergaten.

„Maar morgen,” zei Tante Nel, „gaan we met ons allen naar Artis. O zo!” Mops en Maps gilden als uit één keel en jouwden Riet en Chiel uit, die beweerden niet mee te kunnen omdat ze wel wat anders te doen hadden. Maar Erik vroeg, of hij alsjeblieft mee mocht, als ze hem tenminste niet te klein vonden. Het werd een heerlijke dag. Simona probeerde 't niet erg te vinden, al die gevangen dieren, maar Oom Aad zei, dat een heleboel in gevangenschap geboren waren en dus niet beter wisten en vele schenen er zich ook werkelijk niet veel van aan te trekken, de aapjes bijvoorbeeld, die zich zo onbegrijpelijk vlug en handig door de ruimte slingerden langs tralies en touwen en boomtakken en met hun kleine koude handjes een stukje brood van je aanpakten. Er was trouwens zoveel te kijken, dat je de tijd erbij vergat. Maar moe dat je ervan werd! Heerlijk uitrusten was 't aan een tafeltje in de tuin, achter een glas limonade. Behalve Mops en Maps natuurlijk, die alweer aan 't hollen waren. Maar even later liep ze toch alweer met Erik door de laantjes; Oom Aad en Tante Nel wilden nog wel even zitten.

„Is er in dat kosthuis, waar je woont, geen piano? vroeg Erik.

„O ja, want Freddie en Eef hebben allebei pianoles,” vertelde Simona.

„Nou dan!”

„Och nee,” zei ze, „als ze 't thuis nou niet leuk vinden . . .” Even zeiden ze geen van beiden iets, toen haalde Simona diep adem en toen vertelde ze, van thuis, van Vader, die al oud was en altijd met zijn neus in de boeken zat, en Moeder, die zo dikwijls hoofdpijn had en dat 't daardoor zo stil was thuis en anders dan bij anderen en dat er zoveel niet mocht en niet kon. Want ze had helemaal niet meer het gevoel, dat Erik een vreemde was.

„Ben je al lang van huis weg?” vroeg Erik toen ze eindelijk uitgesproken was.

„Al twee jaar. Toen ik naar het Gym. ging . . . Want bij ons heb je natuurlijk alleen maar de dorpsschool. Maar ik ga om de andere week het weekend naar huis. En we wonen zo'n eind van alles weg, zo'n heel oud huis, in het dorp noemen ze het „het kasteeltje”, nou, van een kasteel heeft het niet veel meer, zo oud en verwaarloosd; want Vader heeft geen geld om het goed te laten onderhouden, zie je, en alles is oud bij ons, het huis en de tuin en Jacob en Anna, die het huishouden doen, en de auto, ook al zo voorwereldlijk, maar die moet je bij ons wel hebben als je zo ver van alles weg woont, maar de tuin is zalig, net een stukje bos.”

„Je ouders zullen 't fijn vinden als je zo meteen voor langer dan een weekend thuis komt.”

Hij zei 't zo warm en hartelijk, Erik, Simona voelde er zichzelf ook warm bij worden. Natuurlijk vonden Vader en Moeder 't fijn als ze thuiskwam . . .

„En jij?” vroeg ze, „Wat ga jij doen?” Zij wist van Tante Nel, dat Erik geen ouders meer had; zijn voogd had hem naar Amsterdam laten gaan voor zijn muziekstudie, hoewel hij hem graag bij zich op kantoor in Rotterdam had gehad. Aardig was dat, vond Simona.

„Eerst de ouwe man wat opvrolijken,” vertelde Erik. En dan een tijdje naar mijn vriend Barend in Utrecht en veel muziek maken.”

„Voor mij houdt het muziek maken juist op, als ik hier vandaan ga,” zei Simona met een lachje en een zucht.

„Och, wie weet . . .” zei Erik.

Het klonk zo hoopvol, vond Simona. Maar daar zou ze toch maar niet naar luisteren, want dat was onzin

Twee weken, veertien hele dagen, wat leek dat niet eindeloos lang — en nu waren ze alweer voorbij! Een heerlijke tijd was het geweest, van alles hadden ze gedaan, maar het verrukkelijkst van alles had Simona die middag gevonden, dat ze met Erik mee gemogen had naar een vriend, waar ze met nog een jongen

Zo'n heel oud huis . . .

en een meisje kwartet speelden: twee violen, een cello en een piano. Simona had maar één verlangen: eens zo te kunnen spelen als dat meisje aan de piano. Terug naar huis gebeurde er nog iets aardigs: ze kwamen een meisje van school tegen, die ook in Amsterdam logeerde en Simona vond 't dol, want eerlijk gezegd was ze wel een beetje trots op haar grote vriend. Hè, zo'n broer te hebben, zou dat fijn zijn!

„En wanneer zien we je nu weer eens terug, me lieve kind?” vroeg Tante Nel, terwijl ze Simona nog eens voor 't laatst omhelsde. Ja, wanneer?

„In de Kerstvacantie!” gilden Mops en Maps eensgezind.

„Och, dat kan immers niet! Dan ga ik toch naar huis,” zei Simona. Ze had op eens een doodverdrietig gevoel: dat ze hier nu weg ging en helemaal niet wist wanneer ze nog eens terug zou komen.

„'t Zou anders fijn zijn,” zei Tante Nel, „allemaal thuis en muziek maken bij de Kerstboom.”

„O, 'n Kerstboom!” verzuchtte Simona. „Thuis hebben we nooit en nooit en nooit een Kerstboom!”

„Als je 't vraagt,” zei Erik, „Of je hier mag”

„Nee!” zei Simona kortaf en ze schudde haar hoofdje, dat de lange zwarte pijpekrullen meeschudden.

„'t Is nog lang eer het Kerstmis is,” troostte Tante Nel.

*

Maar nu schoot 't alweer op, een eind de herfst in; de bomen werden al bruin, Simona zag het gloeien van al die verrukkelijke herfstkleuren, geel en goud en bruin en rood, wanneer ze thuis was om de veertien dagen en met Moeder, die nogal goed was de laatste tijd, door de lanen van het oude buiten wandelde.

„Nog een paar weken, dan zijn ze kaal,” zei Moeder, „dan gaan we de winter weer in, en dan is het al gauw Kerstmis ook.” Zij liet haar hand gaan over Simona's glanzende krullen en legde toen haar arm om de smalle schouderjes.

„Misschien,” zei ze langzaam, „zijn Vader en ik van 't jaar wel weg met Kerstmis. Oom Arnold en Tante Louise hebben gevraagd, of we een paar weken wilden komen. Ik denk, dat we het maar zullen doen, het is eens een afleiding. Je vader zit altijd maar te werken. Maar jij dan? Wat zou jij dan willen?”

Simona wist 't al lang, lang voordat Moeder uitgesproken was. Kerstvacantie naar Tante Nel! Een Kerstboom! Muziek! Tante Nel aan de piano en Erik met zijn viool! O, werd 't dan toch waar?

„Ik zou naar Amsterdam kunnen. Tante Nel heeft van den zomer gevraagd gezegd dat ik met Kerst als u het goed vond”

Simona kon bijna niet uit haar woorden komen, ze probeerde het niet zo blij en juichend te zeggen als ze het voelde, want zij begreep best, dat het niet leuk voor Moeder moest zijn als ze zoveel liever met Kerst naar Amsterdam ging dan thuis te zijn. Maar haar smalle wangetjes begonnen er zachtjes van te gloeien.

„Wel, dat is prachtig,” zei Moeder. „Dat is meteen voor jou gezelliger dan bij al die ouwe mensen.”

Van nu af leek het Simona, of de weken om kropen, die tien lange weken eer het Kerstmis zou zijn. Natuurlijk had ze dadelijk naar Amsterdam geschreven en meteen een opgetogen brief, waar ze allemaal een stukje aan meegeschreven hadden, terug gekregen. Zij telde de weken af, zij stelde zich voor, hoe ze met mekaar de Kerstboom zouden versieren en alvast de liedjes proberen, die ze bij de boom zouden zingen. Een Kerstboom bij je thuis, dat was het wonderlijkste van alles; kinderen, bij wie er elke Kerstmis een groter of kleiner boompje met slingers en kaarsen staat, zullen dat haast niet begrijpen, maar voor Simona was dat een soort wonder en het heerlijkste van alles. En ze peinsde over de cadeautjes, die ze voor allemaal zou kunnen kopen of maken Zelf maken was natuurlijk 't leukst

En toen het zo ver was, dat ze niet meer de weken, maar de dagen aftelde, lag er op een morgen weer een brief naast haar ontbijtbordje. En nu niet van Tante

Nel, maar van Vader. Er kwam een bang gevoel in Simona, toen zij de brief open maakte.

Ze las hem tweemaal, of ze het de eerste keer niet goed begrepen had.

„Met Moeder is het een dag of wat niet zo goed geweest. Ik heb het je maar niet dadelijk geschreven om je niet ongerust te maken. Nu hebben wij gelukkig het ergste achter de rug en over een weekje zullen we het zowat vergeten zijn. Maar we gaan toch niet naar Oom Arnold en Tante Louise, dat zou nog te vermoeiend voor Moeder zijn. Wat zal dat een stille Kerstmis voor ons worden, zo met ons tweetjes nu onze dochter naar Amsterdam gaat.”

Langzaam schoof Simona de brief weer in de envelop. Wat er allemaal door haar hoofd vloog in dat ogenblik! Honderd gedachten door elkaar. Natuurlijk ga ik toch naar Amsterdam!

Dat is immers afgesproken, zo lang geleden al. Ik kan toch niet zo op 't nippertje aan Tante Nel schrijven, dat ik niet kom! — Of die 't niet begrijpen zou! — En ik heb er me zo verschrikkelijk op verheugd, al die weken al, en voor allemaal een leuk cadeautje. — Die kun je wel opsturen, legt Tante Nel ze wel bij de boom. — En wat is er nou thuis met Kerstmis? Helemaal niks, niks! Geen muziek, geen Kerstboom, geen feest! — Wat zal dat een stille Kerstmis voor ons worden, zo met ons tweetjes

Simona voelde dat ze wel zo in tranen kon uitbarsten.

Maar ze klemde haar lippen op elkaar en schoof de brief in haar geschiedenisboek. Ze merkte wel, dat Mevrouw even naar haar keek, maar nee, o neen, ze kon hier nog niet over praten, eerst moest ze het met zichzelf uitvechten. En dat duurde een hele dag, een lange, eindeloze, afschuwelijke dag. Onder alles door op school was er eigenlijk alleen maar dit: natuurlijk moet ik naar huis en ik wil niet ik wil zo vreselijk graag naar Amsterdam zo'n heerlijk Kerstfeest Erik met zijn viool En dan zag ze Vader en Moeder zitten in de grote stille kamers Vader zou 't wel weer bij zijn boeken zoeken en Moeder die nog niet helemaal flink was Hoe zouden ze kijken als ze toch thuis kwam! Van opletten kwam niet veel die dag; gelukkig, dat het gauw vakantie was.

Ze las hem tweemaal . . .

Het leek een dag zonder eind geweest, toen ze die namiddag naar huis liep — ze had zich weggehouden voor Eef, om alleen te kunnen gaan — en nu wist ze het eigenlijk nog niet —, wat ben ik een slecht kind, dacht ze, dat 't me zoveel moeite kost naar mijn eigen lieve vader en moeder te gaan! Dat ik daar een hele dag over denken moet! En nu wist ze meteen, dat ze er niet meer over hoefde te denken. — Ja, ik ga! zei ze tot zichzelf. Ik ga!

Toen Mevrouw alleen was op haar kamer die avond, ging Simona naar haar toe.

„Ik ga toch niet naar Amsterdam met Kerstmis,” vertelde zij, „maar naar huis,” en zij liet Vaders brief lezen.

„Ik dacht al, dat er zo iets was, vanmorgen, toen ik je met die brief zag,” zei Mevrouw. Ze gaf Simona de brief terug en keek haar met zoveel hartelijkheid aan. „Maar je bent een lieve flinke meid, dat je nu toch naar huis gaat.”

Simona kreeg er een vlammeende kleur van.

„Nee, o nee!” zei ze, „Ik ben juist zo'n akelig slecht spook . . . ik heb er de hele dag over moeten piekeren!”

„Maar nu ga je dan toch maar!” lachte Mevrouw. „En wat zullen ze 't thuis heerlijk vinden.”

En dat was dan ook het fijnste ervan, dacht Simona, terwijl ze die avond de brief naar huis zat te schrijven en ze stelde zich Moeders lieve gezicht voor, wanneer ze de brief zou lezen — jammer, dat ze daar niet bij kon zijn! — en Vader, zoals hij met van die verraste ogen over zijn brilleglazen heen kon kijken. De brief aan Tante Nel was nog wel even moeilijk, Simona kon er niets aan doen, dat ze schreef het toch wel heel erg te vinden, dat ze nu niets aan al dat heerlijke zou hebben: dat fijne Kerstfeest en de muziek en de Kerstboom met de kaarsen . . .

En nu wil ik er niet meer aan denken, zei ze tegen zichzelf, terwijl ze nog gauw even de straat op ging om de brieven te posten. — Afgelopen! Uit!

*

Nu waren die laatste dagen nog gauw voorbij gegaan. En daar zat ze dan in de trein naar huis, de dag voor Kerstmis. Nog een paar uurtjes, dan was ze thuis. Vader zou zelf aan het station zijn met de wagen, „want ik wil mijn dochter feestelijk inhalen,” had hij geschreven. Vader schreef ongewoon vrolijk, je kon merken dat ze blij waren. Het gaf Simona een warm en gelukkig gevoel; het maakte het een beetje minder moeilijk nu niet aan Amsterdam te denken.

Zij keek naar buiten, het landschap van dennen, heuvels en grote stukken heide, dat ze kende zolang ze zich herinneren kon. En dan zo dadelijk het stationnetje, alleen maar een overkapping, aan alle kanten open. En meteen zag ze in haar verbeelding dat reuzestation in Amsterdam, zo hoog en met al die perrons, en die ontzettende drukte telkens als er een trein aankwam. Kijk, daar dacht ze nu toch weer aan Amsterdam en ze wilde het niet . . . Kwam 't daardoor, dat dit wijde stille land hier haar zo eenzaam leek?

Maar er was geen tijd meer om erover te piekeren, want ze was er. En daar zag ze ook Vader al staan uitkijken, zij zag hem eerder dan hij haar. Een beetje gebogen stond hij daar; oud leek Vader! Ze schrok ervan, Simona. Maar vrolijk

zwaaide zij met haar vrije arm en holde, zo hard ze kon met haar zware koffer, naar hem toe. En nu was het toch ook weer fijn naast Vader te zitten en die lieve bekende weg te rijden, over de heuvels heen.

„En hoe is het nu met Moeder?” vroeg ze.

„Weer helemaal goed. Maar ze is toch maar blij, dat ze thuis is, nu onze dochter het Kerstfeest mee komt vieren. Maar hoe is 't met mijn kleine meid? Vond ze het niet spijtig haar vrolijke logeerpartij zomaar in de steek te laten?”

Heel even aarzelde Simona. Toen zei ze eerlijk.

„Eerst wel, Vader. Maar nu niet meer, hoor!”

Vaders rechterhand liet het stuur even los en legde zich op Simona's smalle handje. „Lieverd,” zei hij. Simona bedacht met schaamte hoeveel moeite 't haar gekost had het goede besluit te nemen en ze begon maar gauw over wat anders.

„We zullen wel geen witte Kerstmis hebben”

„Waarschijnlijk niet,” zei Vader. „Dat is tegenwoordig alleen nog maar op de ouderwetse Kerstprenten en in de Kerstverhaaltjes.”

Nee, het wijde land, met het bos in de verte lag onder een helderblauwe hemel, een echte vrieslucht. Simona vond 't jammer; het hoorde er zo bij en het bos was zo prachtig met sneeuw.

Thuis! Vader hield de voordeur voor haar open, of ze een grote dame was en Simona liep meteen door naar de achterkamer, de kleine tuinkamer, waar Moeder meestal was. Ze vond er Moeder op de divan, er brandde een gezellig houtvuur in de open haard en bij de theetafel een schemerlamp met rose kap, want het was door de bomen om het huis heen altijd vroeg donker in de kamers hier. Simona zag het alles ineens, zonder precies te kijken, want ze was al bij de divan, waar Moeder overeind kwam om haar te omhelzen. „Mijn grote dochter Wat heerlijk dat je er bent! Nu ben ik meteen helemaal beter.” Maar zij ging toch nog maar wat liggen en Simona kwam gezellig op de rand zitten om alles te vertellen wat er te vertellen viel. „Of kan ik wat voor je doen, Mamsie-mams?”

„Eerst een kopje thee schenken,” zei Moeder. „Ik laat me nu eens prinsheerlijk verwennen. En vanavond is er nog veel meer voor je te doen.”

Daar werd Simona niet zo zuinig nieuwsgierig van, vooral doordat Vader er met een geheimzinnig lachje bij stond. Maar hij zei niets.

Met ogen vol verwachting keek Simona van de een naar de ander. Wat was er toch? Je voelde dat er iets ongewoons was „Hè toe, wat hebben jullie voor geheimen?” bedelde ze.

„Zullen we 't haar dan maar vertellen, Moeder?” vroeg Vader. Moeder lachte alleen maar eens, daar op haar divan. Toen schoof Vader de deuren naar de aangrenzende kamer open, vlak achter hem kwam Simona en keek met grote ogen en als haar ogen het nog niet gezien hadden, dan zou haar neus 't haar wel verteld hebben, want die heerlijke harsige dennengeur, dat kon alleen maar van een Kerstboom zijn!

En ja, daar stond hij, in een grote houten kuip, glanzend donkergroen en gaaf en geurend, net zoals hij uit het bos gekomen was, de Kerstboom! „Oh!” fluisterde Simona en toen keek ze met stralende ogen van de een naar de ander

en toen vloog ze die twee om de hals. „O, jullie schattebouten! Wat een verrassing! Zo'n lieverd van 'n boom!”

„Maar het versieren is jouw werk vanavond. Dat zal jou beter afgaan dan ons,” zei Vader.

Simona keek wat verschrikt. „Maar Vader, waar haal ik alles dan zo gauw vandaan, kaarsen en slingers en engelenhaar . . . hier, waar je uren van alles af zit?”

„O, daar wordt al voor gezorgd,” zei Vader luchtigjes. „Dat wordt zo dadelijk

ja, daar stond hij, in een grote, houten kuip

gebracht.” Simona begreep er niets van en ze meende ook, dat ze elkaar heel even met een lachje aankeken, Vader en Moeder, en weer had ze het gevoel, dat er iets wonderlijks in de lucht zat, iets geheimzinnigs en opwindends . . . Ze werd er doodnieuwsgierig van, maar vragen zou ze beslist niet meer. En toen, net voor ze zouden gaan eten . . . Zij hoorde stemmen op de gang, de oude bromstem van Jacob, die blijkbaar iemand had binnengelaten, en een jongere stem, die ze nog niet duidelijk onderscheiden kon. Was dat . . . was dat . . . ? Simona spitste als 't ware haar oren, met grote ogen keek ze naar de deur.

En daar stond op de drempel, met een groot pak onder zijn arm . . .

Simona wou iets zeggen, maar ze zat daar maar met een open mond, die geen geluid gaf en keek als iemand, die niet weet of hij wakker is of droomt. En Vader en Moeder lachten.

„O Erik!” riep ze dan en sloeg met een klap haar handen samen. „Erik, nee, hoe kan dat nou? Hoe kom jij hier?”

Nu was de kamer opeens vol vrolijkheid en gepraat.

„Zou je me niet eerst eens netjes goeien dag zeggen, kleine meid?” plaagde Erik. „En hoe ik hier kom? Nou, dat moet je straks maar eens aan je moeder vragen, die weet daar nog meer van dan ik.”

Het werd een vrolijke maaltijd, al hield Simona, die er Erik telkens maar weer op aan moest kijken, aldoor het gevoel, dat ze droomde. Maar daarna moest ze toch de oplossing weten van dit wonder en terwijl Vader en Erik samen de boom bekeken en overlegden waar die het mooist tot zijn recht zou komen, kroop ze gezellig naast de divan, waar Moeder weer lag en vroeg:

„Toe Mamsiemams ,vertel 's gauw! Hoe kenden jullie Erik dan?”

„We kenden hem helemaal niet,” lachte Moeder. „Maar je moet weten, toen we je brief kregen, die lieve brief van je,” zei Moeder en aaide zachtjes Simona's arm, en Simona werd helemaal warm, van blijdschap en van schaamte en van

alles door mekaar toen vonden we 't zo akelig, Vader en ik, dat je nu zo'n saaie Kerstmis zou hebben, we vonden dat je 't eigenlijk altijd veel te stil hebt thuis, en toen kwam Vader op 't idee om Tante Nel op te bellen en haar te vragen, of Riet de Kerstweek hier mocht komen logeren. Maar Riet had een keelontsteking en mocht niet uit en ik geloof, dat Tante Nel haar groepje ook wel liever thuis had met de feestdagen. En toen vroeg Erik, of het goed zou zijn als hij kwam als plaatsvervanger, al kenden we hem dan niet. En natuurlijk was dat goed, en zo is Erik gisteren al gekomen, want hij moest voor de Kerstboom en alles zorgen, dat was makkelijk voor Vader."

„Erik!” riep Simona, „Heb je je viool bij je?”

„Maar wat dacht je dan? Dat ik zonder die dierbare vriendin op stap zou gaan?” lachte Erik.

„O enig! Een echte Kerstmis, met een Kerstboom en muziek!” genoot Simona.

„Wat zal dat een Kerstfeest worden!”

En dat werd het. Het begon al in de morgen, toen Simona, zo uit bed, naar het raam liep en de gordijnen openschoof . . . Oh!” zuchtte zij verrast en verrukt, want nu was het toch een witte Kerstmis, maar niet van sneeuw. Honderd maal mooier vond zij dit: alle bomen, ieder takje, hekken en perken en randen van paden, alles, alles onder de fijne witte rijp, ragfijn en duizendvoudig glinsterend in het morgenlicht, een sprookjeswereld. Het duurde de hele morgen, want het vroom en de zon bleef achter de wolken. Maar toen zij 's middags met Vader en Erik een boswandeling maakte, dreven opeens de wolken weg, of een grote adem ze wegblies en de witte toverwereld, glinsterend in de zon, lag onder een blauwe lucht. „Dat is wel het mooiste wat ik ooit gezien heb,” zei Erik. Hij trok Simona aan een krul en zei: „Dat zien we in Amsterdam zo fijn maar niet.” En toen de avond. Had ooit een Kerstboom gestraald als deze, hun eigen lieve boom? Enkel lichtjes, zilver en sneeuw, géén bonte pronk. En Eriks viool, die al die mooie Kerstliederen speelde, die ze allemaal meezongen, zelfs ouwe Jacob met z'n schorre bromstem. De houtblokken knetterden in de haard; buiten de ramen leek de nacht helemaal donkerblauw, zodat het licht van de kaarsen goud werd.

„Ik vind het licht toch het mooist van alles,” zei Simona.

„Licht is ook het mooist,” zei Vader, „want het betekent van alles: het goede dat God ons geeft, en het licht van de zon dat nu weer terug gaat komen, en het licht dat we zelf in het leven van anderen kunnen brengen.”

Zo was het. Erik legde zijn viool tegen zijn schouder en speelde, een zachte blijde melodie. En Simona keek de kring rond, zes mensen om de Kerstboom heen, Vader en Moeder, Jacob en Anna, Erik en zichzelf, zes mensen, die gelukkig waren en van elkaar hielden. En had ze wel ooit geweten hoe veel ze van Vader en Moeder hield!

En dat, dacht Simona, was wel het allerheerlijkste van dit heerlijke Kerstfeest.

DE DOEKSPELD

door

C. Wilkeshuis

Geïllustreerd door J. U. Gorter

Dieuwke Wiarda zou de twintigste December — ze werd dan dertien jaar — een grote partij houden. Het kon er best af bij de Wiarda's. Ze woonden op de grote boerderij „Unia-State”, die met zijn prachtige voorhuis en zijn hoge dak en schuren tussen de peppels en iepen lag als een kasteel met bijgebouwen. Wiarda had koeien op stal staan, nee, je moest héél Friesland met een lantarentje afzoeken, om zulke koeien te vinden, zó glanzig van huid en zó overvloedig in het geven van melk. Het kon dus een feest worden dat klonk als een klok.

En nu moet je niet denken, dat de boer zo'n oud mannetje was, dat op klompen liep en zwartlakense kleren en een zijden pet droeg, of dat de boerin een kap op het hoofd had, waarvan het goud als een ster in de zon schitterde. Dieuwke's vader en moeder hadden beiden gestudeerd, ze hadden veel gereisd, ze droegen net zulke kleren als de mensen in de stad, en ze wisten bést hoe je een verjaarsfeest moet vieren. Aan gebakjes en limonade en chocolade zou geen gebrek zijn, er zou een fotograaf uit de stad komen om een leuke filmvoorstelling te geven, Dieuwke's moeder, die een goede stem had, zou een paar liedjes zingen, en tot slot zouden de meisjes een etentje krijgen, een soort verjaarsdinertje.

*

Dieuwke mocht zoveel meisjes uitnodigen, als ze maar wilde. Ze koos er vijftien. Dat waren niet allemaal rijke kinderen, die ook op zulke grote boerderijen woonden. Neen, de meisjes, met wie Dieuwke vroeger op de Lagere School in de klas had gezeten, werden allemaal gevraagd, en daar had je ook kinderen bij van de winkelier van het dorp, van de fietsenmaker, de smid, van kleine pachtboeren en arbeiders. Och, dat gaat zo op een dorp: men vormt er één gemeenschap, en het komt er niet zo heel erg op aan, of je vader schatrijk is of een beetje plattere portemonnaie heeft.

Dagen te voren praatten de meisjes al over de partij op de Unia-State. Ze genoten al van het vooruitzicht. En ze vroegen elkander, wat ze zouden aantrekken. De één een groen-zijden, een ander een nieuw wollen jurkje. Enfin, als je de meisjes zo onder elkaar hoorde praten, dan zouden ze op het feest verschijnen als Assepoester op het bal van de prins.

Sjoukje van de bakker, die ook uitgenodigd was, had niet van die prachtige jurken. Heit, zoals de Friese kinderen hun vader noemen, voorzag wel het hele dorp van brood. Maar . . . het was een klein dorp, en doordat ook nog Heit een ouderwetse oven had, kon hij niet zo voordelig bakken als de mensen in

de stad, en verdiende hij dus niet veel. Daarom had Sjoukje niets dan een doodgewoon jurkje voor de partij, wel netjes, o ja, daar zorgde Mem wel voor. Maar toch heel simpeltjes.

Ze vond het vervelend genoeg, dat die jurk zo helemaal niets bijzonders was, zo'n donkerblauwtje met een wit kraagje en een lakceintuur. Als er nu maar de een of andere aardige versiering op die jurk had gezeten: een leuke speld, bijvoorbeeld, of als ze nu maar een fijn snoer kralen had gehad, dat had vast wel gescheeld. Maar neen, ze zou die jurk moeten dragen, zoals hij was: recht en slecht.

En toen ze weer eens over die jurk liep te denken, die akelige kale jurk, zo helemaal zonder iets, tóen zag ze ineens de doekspeld van Beppe (Grootmoeder) voor zich.

Beppe, die eigenlijk van rijke boerenfamilie was, had nog van die kostbare dingen: een pracht van een oorijzer, dat ze nog wel droeg ook, een driedubbele snoer bloedkoralen met een gouden slot, een snoer van git, en zo meer. Maar ze had ook twee doekspelden: een van goud, en één van koraal. In het midden zat een grote, roodbruine steen, die prachtig diep glansde, en óm die steen in het rond een zevental kleinere koralen. Alles was bevestigd op een gouden plaatje, en Beppe stak de speld in haar Zondagse doek met een gouden naald, die in een gouden haakje werd vastgewipt. Maar ze droeg hem zelden: alleen op bijzondere feestdagen. Gewoonlijk gebruikte ze de gouden speld, die wat eenvoudiger was.

*

Dus: Sjoukje zag ineens die kostbare speld voor zich, en ze dacht er over na, hoe mooi die op haar blauwe jurk zou staan. Dat roodbruin en dat goud op dat blauw, gewoonweg prachtig!

Weet je wat, ze zou aan Beppe vragen, of ze die speld mocht lenen. Voor één middag, de middag van de twintigste December. Beppe zou natuurlijk „ja” zeggen. Zo was Beppe. Altijd even lief en vriendelijk. — En Pake (Grootvader) zou het ook wel goed vinden. Als Beppe ja zei, zei Pake het ook.

Nou, en toen vertelde Sjoukje de volgende dag aan alle meisjes, dat ze op de partij zou komen in een mooie blauwe jurk, en op die jurk een prachtige speld, die nog duurder was dan de hele jurk, ja, misschien nog kostbaarder dan de jurken van alle meisjes met elkaar. Roodbruin op goud, en nog groter dan een ouderwetse zilveren rijksdaalder.

„Hoe kom je daaraan?” vroegen de meisjes, die er niet veel van geloofden.

„Nou, ik heb hem van Beppe gekregen,” zei Sjouk. „Die heeft meer van die mooie dingen. Ze heeft er zoveel van, dat ze mij die doekspeld cadeau heeft gegeven. Zo-maar.”

Sjoukje durfde niet naar Beppe toegaan, en regelrecht vragen: „Mag ik die speld voor een middag dragen?” — Neen, eerst begon ze thuis over het kistje te draten, dat Beppe in haar kabinet had staan, dat kistje met al die mooie dingen.

„Beppe is daar mirakel wijs mee,” zei Heit. „Het is ook mooi goed. En het is een kapitaal waard. Vooral die oude, koralen doekspeld.”

„Ze kon er best eens wat van uitlenen,” vond Sjoukje. „Ze draagt de meeste dingen toch bijna nooit. Ze liggen er maar in die kast.”

„Uitlenen!” riep Mem. „Dat moet je nu nèt geloven. Neen, op dat punt is Beppe koppig. Ik heb haar éénmaal gevraagd, of ik die gouden doekspeld voor een Zondag mocht dragen. We kregen toen bezoek van Heit z'n meelleverancier, en hoe gaat het al: een mens wil toch wel eens netjes voor de dag komen. Maar geloof niet, dat ik hem kon lospraten!”

„En die kralen doekspeld dan?” vroeg Sjoukje.

„Wou jij die soms lenen?” zei Heit grappig. „Moet je eens aan Beppe vragen, en dan zien, wat ze zegt.”

*

De volgende dag vroegen de meisjes alweer over die speld. Ja, als je nu eenmaal over zo'n speld hebt opgesneden, dan kan je natuurlijk later niet zeggen, dat je zónder zo'n sieraad op een verjaarpertij zal komen.

En daarom stapte Sjoukje die avond naar het huisje van Pake en Beppe. Ze zaten juist te brood-eten, en een klein theelichtje, waarop de koffiepote stond, verspreidde zijn schijnsel over de tafel.

Nu kon ze natuurlijk niet zo maar met de deur in huis vallen. Ze begon eerst te praten over de sneeuw, die er gevallen was, en toen over het feestje bij Dieuwke en daarna vertelde ze, dat Dieuwke zulke mooie ringen met prachtige steentjes had.

Nou ja, zei Pake, de Wiarda's waren „zulk groot volk”. Wie het breed heeft, kan het ook breed laten hangen. En in Beppe's familie had ook nog wel rijkdom gezeten, maar daar waren ze achteruitgeboerd. Maar Beppe zelf. En toen begon hij te praten over dat kistje.

„Ik wou best dat mooie halssnoer eens een keertje omhebben,” zei Sjouk.

„Dat kan ik geloven,” antwoordde Beppe. „Maar het blijft hier in het kabinet, Sjouk. Tot ik dood ben. Dan mogen jullie er mee doen, wat jullie wilt.”

„Denk maar niet, dat ze er iets van uitleent,” lachte Pake. „Ja, zo is ze. Je moet haar niet aan haar juwelen komen, hè Beppe.”

Sjouk vroeg maar niet eens meer naar die koralen doekspeld. Die kréég ze toch niet.

En toen kwam het plan in haar op, om die doekspeld uit het kabinet te nemen, en die voor één middag te dragen. Natuurlijk zou ze hem er meteen weer terugleggen, als het feestje voorbij was. Het was helemaal geen diefstal of zo, en de speld werd er niets minder door.

En op Zaterdagmorgen, toen Beppe bij Mem was om koek en beschuit te halen, en toen Pake even naar de scheerwinkel was gegaan om zich voor de Zondag te laten opknappen, toen was ze de achterdeur binnengegaan, en ze had doodbedaard de sleutels van het kabinet onder de schoorsteen vandaan gehaald, omzichtig de glimmende deuren geopend, en uit het kistje de speld genomen. Ziezo, en nu het kabinet weer op slot, de sleutel op zijn geheime plaats, — toen de achterdeur uit, met de speld in de hand. Niemand had er iets van gezien. Thuis werd de doekspeld voorzichtig in een cartonnen doosje gedaan, en tussen de boeken en schriften in Sjoukjes kast geschoven.

En toen het 2 December was geworden, deed ze het doosje met de speld in haar mantelzak, en toen ze dicht bij Unia-State was, sloeg ze haar mantel

open, en bevestigde de speld op haar blauwe jurk. Prachtig, dat het stond!
De andere meisjes keken hun ogen uit.

„Mag je die zo-maar dragen?” vroegen ze.

„Nou, ik heb hem toch van Beppe gekregen,” zei ze.

Mevrouw Wiarda bekeek de doekspeld ook eens: de kostbare stenen en de dikke laag goud.

„Dáár mag je wel voorzichtig mee wezen, Sjouk,” waarschuwde ze.

Sjouk wás er ook wel voorzichtig mee. Tenminste in het begin. Maar de visite was zo prettig, dat ze aan die speld al heel gauw niet meer dacht. Toen ze haar mantel aantrok om zeven uur, zat de speld los, en toen ze met de andere meisjes opgewonden lachend naar huis ging, arm in arm, toen gleed de speld uit haar jurk, tussen mantel en jurk door, en verdween in de sneeuw, die er zonder ophouden in dikke vlokken van de hemel viel.

Vóórdat Sjoukje thuis kwam, zou ze de speld van haar jurk doen. Maar hij was er niet meer. Waar de speld had gezeten, was nu ineens een gekke, lege plek.

Vreselijk vond ze het. Ze kreeg een vreemd gevoel in haar keel, en de vrolijke stemming na het partijtje was ineens verdwenen. Wat moest ze nu doen?

Teruggaan natuurlijk. Ze wist nu nog precies, waar ze gelopen had. Voetje voor voetje schoof ze het pad naar Unia-State weer op, toen weer terug, toen nóg eens heen en terug. Maar het was donker, en in de vreemde schemering van de sneeuw kon je niets zien, dat op een speld leek.

Morgen zou ze wéér zoeken. Nu gaf het tóch niets, en niemand kon de speld op deze avond vinden. Hij lag er goed. Als ze nu maar precies wist, wáár

*

„Hoe was het?” vroeg Heit. „Plezier gehad?”

„O ja.”

„Kom, vertel ons wat,” zei Mem. „Wij willen ook graag wat horen van zo'n partij.”

Maar Sjoukje, die anders spraakzaam genoeg was, deed haast geen mond open. Ze zei iets over de film en over het dinertje, maar het kwam er allemaal bij stukken en brokken uit, en niet bepaald geestdriftig.

„Ze is moe,” veronderstelde Mem.

„Ik denk, dat het diner haar wat zwaar op de maag ligt, niet Sjouk?”

De volgende dag ging Sjouk alweer zoeken. Náár werk dat het was. Je wist, dat die speld ergens lag, dat je hem zou kunnen voelen en vastgrijpen, dat hij aan de achterkant van goud was en dat er aan de voorkant van die mooie stenen zaten. En je kon hem maar niet vinden. Als je nou maar ogen had, die door de sneeuw konden heenzien, of geheimzinnige stralen in de vingers, zodat je die speld kon voélen. Telkens kreeg ze zo'n idee, alsof ze wist, dat de speld hier of daar beslist lág. Ze schoof de sneeuw aan de kant, en geen speld, maar het zwarte gruis van de weg, of het groene, slijmerige-natte gras.

Een knecht van Unia-State kwam langs, en vroeg, wat ze zocht. O, niets, ze had een beursje in de sneeuw verloren. D'r zat toch niets in, maar ze wou het graag terughebben.

De doekspeld wás weg en bleef weg.

Beppe zou de speld toch wel gauw missen, dacht Sjoukje.

Zaterdag was het eerste Kerstdag, en dan zou ze natuurlijk naar de kerk gaan, en ze zou haar borstdoek met die mooiste speld willen vaststeken. Ze zou het doosje opendoen, en bemerken, dat die er niet was.

Ze zou natuurlijk niet begrijpen, wie het gedaan had. Of zou ze het misschien wél begrijpen? Want Sjouk had immers gepolst, of ze wel eens haar sieraden uitleende. En het zou vast de een of andere keer uitkomen. De meisjes, die op de Unia-State waren geweest, zouden thuis misschien verteld hebben, dat zij zo'n prachtige doekspeld droeg, en Mevrouw Wiarda had het immers ook gezien. En er behoefde maar één klant tegen Heit of Mem te zeggen: „Tjonge, wat had die Sjouk van jullie een dure speld op haar jurk. Vertrouwen jullie dat zo maar?” en iedereen begreep, waar die speld gebleven was.

JUA

Maar dit was het ergste niet. Zij vond het verschrikkelijk, dat ze zo maar zonder vragen dat kabinet had opengedaan als een doodgewone inbreekster, en dat ze die speld uit het doosje had genomen.

Maar er gebeurde niets. Niemand zei tegen Heit en Mem iets over het partijtje bij de Wiarda's: de mensen hadden het veel te druk met Kerstmis. En het was wel naar, maar het trof toch ook weer bijzonder: Beppe was niet al te goed in orde. Zwaarverkouden. Ze bleef wel niet in bed, maar ze kwam toch niet buiten de kamer, en ze zou de eerste Kerstdag wel niet naar de kerk kunnen gaan.

*

Maar Heit en Mem gingen wel en Sjouk ook.

Er was geen Kerstboom in de kerk: daar deden ze niet aan in het dorp. Het was er toch wel feestelijk met al die mensen in hun mooiste kleren, en met al dat licht. En dan het dreunen van het orgel. En het ritselen van die bladen van de oude kerkboeken.

En nu moest Sjoukje nog meer aan die doekspeld denken dan op andere dagen. Het was hier nog veel erger wat ze gedaan had, dan thuis.

De oude dominee las het Kerst-evangelie voor, de mensen zongen met elkander een psalm, het kleine kerkkoortje bracht het „Ere zij God” ten gehore, en toen hield de dominee een preek. Sjoukje luisterde eigenlijk niet naar wat hij zei, ze begreep het tóch niet allemaal: de mensen zeiden, dat de dominee heel knap was, en daarom wel eens wat „hoog” ging. Maar ze hoorde zijn stem, die onbegrijpelijke dingen zei, en dat maakte op haar eigenlijk dieper indruk, dan wanneer ze er met haar verstand zo aanstonds bij had gekund.

En daar zat ze nu. Sjoukje, die de doekspeld van Beppe had weggenomen, die had verloren, en tegen niemand iets ervan had gezegd.

Het zangkoor gaf weer een lied te beste. Over God, die de hemel en de aarde vervult met Zijn glorie. En Sjoukje moest dáaraan denken én aan die doekspeld. Ze kreeg een beklemd gevoel over zich. Ze was blij, dat de Dominee „Amen” zei. Toen schóót Sjoukje de kerk uit. Ze zat nog al dicht bij de deur. Ze liep hard naar huis, en wachtte daar op Heit en Mem.

Oei, wat was het stil overal. De bomen in de dorpsstraat stonden als schaduwen in het licht der lantarens, die over de sneeuw schenen, en de huizen drongen dicht tegen elkander aan. Sjouk ging naar de achterdeur. De hemel was groot en prijkte met honderd sterren. Het land lag eindeloos, en schemerig wit tot aan de horizon. De stilte werd dieper, je kon hem horen. En ineens was Het er, iets groots, iets heerlijks, iets vreselijks. Iets, waarvoor je geen naam zou kunnen bedenken, maar dat je tegelijk gelukkig maakte en bang.

Een koude rilling kroop langs haar rug omhoog.
En nu rende ze angstig weg. Naar Pake en Beppe.
Beppe zat aan tafel.

Ze droeg tóch haar Zondagse jurk. Het was ook maar éénmaal Kerstmis in het jaar. De doek was vastgemaakt met de gouden speld.

„Beppe,” zei Sjouk opgewonden, „ik heb . . . ik heb . . . die mooie doekspeld uit het kabinet gehaald . . . ik wou hem dragen op het feest van Dieuwke . . . en ik heb hem verloren, Beppe.”

„Ik dacht het al zo half en half,” zei Beppe eenvoudig. „Maar kind, hoe kom je zo van streek?”

„Ik stond bij ons huis,” zei Sjoukje, „en het was er zo stil, zo gek stil. En toen ineens was er . . . ik kan niet zeggen, Beppe, wát er was. Maar het straalde zo, al kon ik het niet zien, Beppe. Het was zo net als orgelmuziek, Beppe, of als de hemel vol sterren: zo mooi en zo heerlijk, en je bent er tegelijk bang voor. En toen móest ik het zeggen.”

Beppe streek met haar oude hand over Sjoukjes haar.

„Nou, het is allang goed,” zei ze. „Die speld zal wel weer terechtkomen.”

„Ja, ja,” zei Pake, „je moet soms andere parels of een koralen halssnoer verliezen, om de parel van grote waarde te vinden. Zo gaat het nu eenmaal in het leven.”

Een paar dagen later begon het te dooien, en Mevrouw Wiarda vond de doekspeld in de oprijlaan van de state.

Beppe kreeg het kostbare stuk terug, en borg het weer in de doos.

Uitlenen deed ze het ook nu niet.

Maar toen ze gestorven was, kreeg Sjoukje de doekspeld, en als ze die opstak moest ze altijd denken aan die wonderlijke Kerstavond, toen ze evenals de herders een licht had gezien, en het met grote vreze had gevreesd.

DE STER IN HET BOS

door

Dora v. d. Meiden-Coolsma

Geïllustreerd door J. U. Gorter

Moeder had hoofdschuddend van haar naaiwerk opgekeken, toen Jur op een Zaterdagmiddag in September thuiskwam met de mededeling, dat hij hun kerstboom al had zien staan.

„Wie praat er nú al over kerstfeest,” zei ze lachend. „Jongen, straks kun je die boom niet eens weer terugvinden!”

Maar Henny, Jur's zusje van vijf jaar, stond te dansen van plezier.

„Toe, mag ik met je mee, ik wou hem zó graag zien, zó graag,” bedelde ze.

„Goed, Woensdagmiddag dan,” beloofde haar broer. „We vinden hem natuurlijk, want het is bij de bosrand, bij het nieuw aangeplante gedeelte, even voorbij de derde beuk.”

Sedert Jur op school was — en hij zat nu in de zesde — ging hij trouw iedere Zaterdagmiddag met zijn Vader op pad. Het grote terrein, dat bij het kasteel hoorde, en waarover zijn Vader boswachter was, kende hij dan ook op zijn duimpje. Maar hij wist nog méér.

In het voorjaar wist hij de nesten van talloze kleine zangvogels te vinden, hoe goed ze ook verstopt waren. En de vinken en lijsters en winterkoninkjes kenden hem al gauw zo goed, dat het moeder-vogeltje rustig bleef broeden als Jur in de buurt was. Jur kende de boom, waar de bonte specht het liefst zijn maaltijd scheen te halen. Dikwijls bespiedde hij het drukke gedoe van de vogel, die de stam telkens beklopte met zijn stevige snavel, om de tevoorschijn komende insecten haastig op te pikken. Alle bomen kende Jur, niet alleen 's zomers aan hun bladeren, maar ook in de winter. Hij wist een plek bij het moeras, waar in het voorjaar het zeldzame adderkruid bloeide, met de rose pluimpjes; ja, het was eigenlijk helemaal niet zo'n wonder, dat hij op zijn rapport een 10 had voor Plant- en Dierkunde!

's Avonds, aan tafel, begon Henny er weer over: „Jur, hoe wist jij, dat het een kerstboom was? Was hij al versierd? Waren er klokjes in, en slingers?”

„Welnee,” zei Vader, „zo zien kerstbomen er in huis uit. Maar buiten niet. Al lijkt het er soms wel op, in de herfst, 's morgens, met alle spinnewebben. Als daar de dauwdruppels aanhangen, dan is dat zó mooi!”

„Buiten misschien,” zei Moeder. „Maar binnen moet ik er niets van hebben, hoor! Foei, ik was gisteren nog even in het kasteel. Ik moet er Maandag nodig aan het werk . . . Alle spinnen, die we vinden, zullen we dan buiten het raam zetten, om Vader's kerstbomen te versieren, hè, Henny? Maar dan moet je nu ook gauw je boterham opeten, het is bedtijd!”

Henny had Moeder helpen dragen. Ze waren samen, met emmers en bezems, een ragebol en stofdoeken naar het kasteel gegaan. Het was vlakbij. Hun eigen huis stond aan de éne kant van de ophaalbrug, en het zag er heel wat vriendelijker uit dan het sombere, gesloten kasteel, aan de andere kant, waar voor alle vensters grote, gele gordijnen hingen, met bruine en grijze vlekken van ouderdom en vocht. Al vier jaar lang was het niet bewoond. Meneer George Cleveland was op reis. Dikwijls kreeg Vader brieven met bijzondere buitenlandse postzegels. Vader bewaarde ze zorgvuldig. Die werden opgeplakt in zijn grote album. De dubbele kreeg Jur. Die behandelde zijn verzameling even netjes als zijn Vader het de zijne deed, al zaten Jur's postzegels nog maar in een school-schrift.

Henny ging graag met Moeder mee, als die in het kasteel de kamers ging doen. Nu hielp ze in het eerst ook ijverig. Ze stofte de tafelpoten en de stoelen, en ze dribbelde Moeder overal achterna. Eindelijk toog Moeder met de ragebol naar de zolder. Henny achter haar aan! Daar was zoveel te beleven In een grote mand vond ze allerlei gekleurde en zilveren kerstboomversieringen.

„Moeder! Kijk eens, wat mooi! Sterren, ziet Moeder wel? En zo veel Mag ik er ééntje, Moeder?”

Moeder keek in de mand. Ze zag dat het niet veel moois meer was, wat er-in lag. Veel slingers en ballen waren beschadigd.

„Ja hoor, schat, ééntje, dat mag wel.”

„Vindt meneer Cleveland dat goed?” wilde Henny weten, „zal Vader het hem vragen?”

„Dat hoeft niet, lieverd. Dat mag heus wel. Als je nu zoet speelt, dan zal Moeder jullie straks eens vertellen hoe het hier vroeger met Kerstfeest toeging Maar dan moet je ook niet zoveel meer babbelen”

„U zou vertellen, van vroeger!” Henny kroop bij Moeder op schoot.

„Dat is ook zo. Ik moest er aan denken, toen ik die mand met versieringen zag. Vroeger ging het op het kasteel heel anders toe dan nu. Je weet wel, dat ik dienstmeisje ben geweest bij de Moeder van meneer George. Die was heel vriendelijk voor ons. We waren met ons drieën dienstmeisjes, en dan was er nog een chauffeur en een tuinman.”

„En een boswachter,” zei Vader, die er ook bij kwam zitten. Hij stopte zijn pijp. Jur kwam ook wat dichterbij.

„Ja, die ook. Met Kerstfeest mochten we allemaal in de grote zaal komen. Daar stond een prachtig versierde boom, dat deed de oude meneer altijd zélf, en op kerstavond vierden meneer en mevrouw, meneer George en de freules samen met ons feest. Meneer las de kerstgeschiedenis uit de Bijbel voor, en mevrouw vertelde later een verhaal.

Freule Jeannetje zong voor ons, en freule Amélie presenteerde van het lekkers. Ik mocht altijd de chocolade inschenken”

„En toen morste ze, op mijn nieuwe Zondagse broek!” bromde Vader.

„Ja, en we moesten naar de keuken om het af te betten. Vader was er nog niet zo lang, en ik was heel verlegen en dacht dat ik wel moppers zou krijgen, van die nieuwe, jonge boswachter. Maar inplaats daarvan” Moeder hield lachend op.

„Nu?” vroeg Jur.

„Vroeg hij me, of ik zijn vrouw wilde worden!”

„Als je nooit weer morste,” lachte Vader.

„Dat zei je er niet bij!”

„Dat was ook immers niet meer nodig,” kwam Henny's stemmetje plotseling eigenwijs.

„Maar nu . . .” zei Moeder een beetje bedroefd, „nu is er van al dat moois niets meer over.”

Freule Amélie is gestorven, en meneer en mevrouw, allemaal heel kort na elkaar.

En freule Jeannetje is met een Engelse meneer getrouwd. Daar horen we maar niets meer van . . . Alleen meneer George . . . Maar die schijnt hier niet te willen wonen. Het kan me toch zo spijten van alles, dat er nu niemand plezier van heeft!”

Toen pakte Moeder Henny eens stevig.

„Kom,” zei ze, „ik zal maar niet bedroefd zijn over wat er niet meer is. Jullie zijn er. En vader en ik weten tenminste hoe we Kerstfeest moeten vieren, nietwaar?”

„Over twee nachtjes gaat Jur met mij naar de kerstboom . . .” zei Henny slaperig.

Henny hield onderweg stevig haar hand op haar mantelzakje.

„Heb je er kastanjes in?” wilde Jur weten.

„Nee, een verrassing!” Ze kneep haar mondje stijf dicht. Ze was zeker bang dat het geheimpje haar toch zou ontsnappen. Lang hoefde Henny echter niet te zwijgen, want Jur

wist de kortste weg te vinden, en al gauw stonden ze met z'n beidjes bij een mooie, jonge spar, iets groter dan Henny zelf.

„Ik dacht . . .” zei Henny, „nu die boom niet versierd is, Jur . . . nu wéét hij zelf niet, dat hij een kerstboom is, nietwaar?”

„Nee,” zei Jur. Hij begreep niet goed wat Henny bedoelde.

Voorzichtig haalde het kleine meisje nu een pakje uit haar zak. Er zat mos omheen en een klein zakdoekje, dat er nu heel vies uitzag. Henny hield lachend de zilveren ster omhoog.

„Kijk, Jur! Die moet je vastmaken, helemaal in het topje! Dan weet onze boom het ook! Wat zal hij blij zijn, hè?”

Jur lachte. Hij maakte de ster stevig vast, zodat hij er niet af kon waaien.
„Is het zo goed?”
„O ja!” Ze stonden er hand in hand naar te kijken.
„Zullen we zingen, Jur? Van de sparreboom?”
Jur knikte, en samen zongen ze

Kerstvacantie! Jur had zijn hele morgen besteed aan het schoonboenen van een mooi, houten kuipje. Dat stond in de schuur. Vroeger hadden daarin palmen gestaan. 's Zomers voor het kasteel, op het grasveld, en 's winters in de kas. Maar palmen waren er niet meer, en de moestuin met de kassen waren verhuurd aan een kweker. Inplaats van bloemen groeiden daarin nu tomaten en komkommers.

Maar wel waren er ook nog een druiven- en een perziken-kas, net als vroeger. Jur wilde, nu het niet vroom, zijn boompje met wortels en al uitgraven. Dan kon het later weer verder groeien, had hij bedacht.

Alles moest wel een beetje op het laatste nippertje gebeuren, want de vakantie was pas 23 December begonnen. Jur's mooie rapport lag al ondertekend in de linkerla van Vader's bureau. Dát was dus in orde. Moeder had de gang en de kamer met hulst versierd, Vader had de pakken met kaarsen klaargezet en de versiering, nu ontbrak alleen de boom nog maar. Jur wilde vroeg, om half twee, het bos in om hem te halen.

Vader had een boodschap te doen in het dorp. Daarom nam Jur Hector mee het bos in. Anders was die meestal met Vader uit. Hector was een grote herdershond. Hij was door Vader zelf afgericht. En al zou je het niet aan hem zeggen, als je Henny met hem bezig zag, hij had al menige stroper bij zijn jas of broek gehad, en liet niet los, vóór zijn eigen baas hem daartoe verlof gaf. Daarom waren er héél wat in het dorp, die Hector een kwaad hart toedroegen. En nadat hij eens, bij zijn nachthok buiten, bijna vergiftigd was, sliep Hector altijd in huis.

Eerst sprong de hond vrolijk voor Jur uit. Als de kinderen met hem gingen wandelen, dan was hij speels en blij. Maar toen ze al dichtbij de nieuwe aanplant waren, hield de hond plotseling halt. Jur greep hem losjes bij zijn halsband, en keek in dezelfde richting als Hector. Hij zag niets. Misschien een konijn, of een wezel of iets dergelijks, dacht hij. Zachtjes, poot voor poot ging Hector verder. Ook Jur lette op, niet op een tak te trappen of enig lawaai te maken. Hij wilde wel eens zien, wat Hector in het oog had. Toevallig liep de hond steeds in de goede richting naar de boom. Nu waren ze al bij de tweede beuk! Doodstil stond Hector. En Jur hield zijn adem in. Vlakbij hen, juist bij de kerstboom, waarin in het topje de ster van Henny fonkelde in de zon, stond een vreemde man. Vreemd, en toch Wat moest hij hier, op verboden terrein? Een stroper? Veel goeds kon iemand toch niet in de zin hebben, als hij over een prikkeldraadversperring van anderhalve meter hoog was geklommen, of langs een pad waarbij een bord uitdrukkelijk vermeldde dat het „Streng Verboden Toegang” was. Hector scheen van dezelfde gedachte. Gespannen keek hij naar de vreemde man. Die had gebukt gestaan over de boom. Nu bukte hij nog dieper Dan stond hij op en liep weg. Of liever, hij wilde vlug doorlopen. Maar met een

onderdrukt gebrom had Hector zich losgerukt. Zijn hondenverstand zei hem, dat iemand die bukte stellig een strik had uitgezet . . . Stevig klaptten zijn kiezen op elkaar, met de broekspijp van de vreemdeling er tussen. Die rukte zich los. De stof scheurde. Maar Hector had alweer beet. Jur, die eerst was blijven staan, liep er nu vlug heen. Vooral, nu de man niet van plan scheen te vluchten.

Op hetzelfde ogenblik vroeg Jur: „Wat wilde u hier?”

En de vreemde zei: „Zeg jongen, wat moet je hier in het bos, met die valse hond?”

„Los, Hector!” beval Jur.

„Ik ben Jur Bovenkamp,” zei hij beleefd. „En ik geloof . . .”

„Nu, wat geloof je,” de vreemdeling bekeek zijn gescheurde broekspijp.

„Dat u meneer Cleveland bent!”

„Dat heb je goed . . .” Meneer Cleveland keek naar de spa en de bijl die Jur droeg.

„Al z'n leven, kwam jij je kerstboom halen!”

Jur knikte.

„Ik had je Vader uit zien gaan, en ik dacht dat ik hier dus niemand tegen zou komen. Vanuit mijn kamer in het hotel had ik gisteren hier steeds iets zien schitteren. Ik was nieuwsgierig, en . . .”

„Henny's ster!” zei Jur verbaasd. „Maar waarom bent u niet bij ons geweest?” Meneer Cleveland schudde zijn hoofd.

„Ik wilde jullie Kerstfeest niet bederven. Maar nu zal ik wel met je mee naar huis moeten, want zoals die hond me toegetakeld heeft, kan ik niet over straat! Ik zal je helpen uitgraven . . .”

Al gauw was de boom met een flinke kluit aarde om de wortels uitgestoken. Jur wist niet goed, wat hij moest zeggen. Hector liep als een trouwe bewaker achter meneer George.

„Bent u niet boos?” vroeg Jur, toen ze al dicht bij huis waren.

Meneer Cleveland keek de jongen aan.

„Waarom zou ik? De hond kent me immers niet.” Het was een pak van Jur's hart.

Meneer George had een broek aan van Vader, toen hij een uurtje later met Jur door het dorp stapte, om zijn koffer te gaan halen uit het hotel. Moeder had wel zó weten te praten, dat hij vanavond en langer nog, hun gast wilde wezen. Eten was er genoeg in huis, had ze verzekerd. En ze moesten het ongeluk van die broek toch weer goed-maken!

's Avonds zaten ze in het huis van de boswachter om Jur's boom. En bovenin het topje glansde Henny's ster. De grote mensen praatten over vroeger.

„Het was een goede tijd . . .” peinsde Moeder.

Verrast keek meneer Cleveland op.

„Ik dacht dat jullie het nu heel wat rustiger zou vinden!”

„Veel té rustig.”

„Dan zal ik je wat vertellen, Annie . . . Volgend jaar, dan vieren we weer Kerstfeest in het kasteel. Met heel velen. Zouden jullie dat wel willen?”

„Wij ook?” vroeg Henny.

Hij knikte.

„Jullie ook.”

„Wat bent u dan van plan, komt u hier weer wonen?” vroeg Moeder blij.

„Ja, ik en mijn vrouw . . . want ik ga het volgend voorjaar trouwen. Maar er komen er nog meer! Mijn vrouw heeft het ideaal hier een kinderkuis te stichten. Ik dacht eigenlijk . . . ja heus! Ik dacht dat jullie dat niet prettig zouden vinden.”

„Het is mijn kerstcadeau,” zei Moeder. „Ik ben er zo blij om.”

„Weet je, wat mijn kerstcadeau is?” Meneer George keek vrolijk de kring rond, „dat ik hier nu zo ouderwets-gezellig zit, net als vroeger thuis, bij een brandende boom. Ja, zelfs met onze eigen ster er in . . .”

Nu moest Henny's babbeldondje, dat toch al zoveel had gezweven vanavond, iets zeggen:

„En het mijne . . . dat is . . . dat ik het heb bedacht van die ster, en dat u hem hebt gezien!”

Het werd héél stil, toen Vader de Kerstgeschiedenis voorlas. De grote en de kleine mensen dachten aan vroeger en aan later.

Het verhaal dat Moeder had uitgezocht om voor te lezen, daarvoor was geen tijd meer. Henny moest nodig naar haar bedje. Haar ogen vielen al haast toe van de slaap.

„Dat komt dus morgen nog,” beloofde moeder.

's Nachts scheen de maan helder over het sombere kasteel. Maar dat zou niet lang meer stil en somber zijn. En één manestraaltje spiegelde zich in de zilveren ster, die in de kerstboom hing, in de top. Buiten, op de waslijn, hing aan een wasknijper een klein wit zakdoekje te wapperen. Henny's zakdoekje, dat ze vergeten had, lang geleden, onder de kerstboom. Meneer Cleveland had het gevonden en opgeraapt. En Moeder had het Henny zelf laten uitwassen en op hangen, dan was ze even bezig.

Ver, in het dorp, sloeg de torenklok twaalf uur. Het was Kerstfeest geworden.

*

S N E E U W

door

Josine Reuling

Geïllustreerd door Claudine Doorman

Toen wij nog in Zuid-Frankrijk leefden, ver van de kust, midden tussen de bergen, waren wij gelukkige mensen. Wij woonden in een gehucht van nauwelijks driehonderd zielen, temidden van een natuur, die was als een tuin Gods. De dorpelingen zagen niet de stralende schoonheid van het land, zijn golvende bergketens en diepe valleien, de overdaad aan zon en warmte, aan bloemen en vruchten. Zij luisterden met een toegevende glimlach, als wij hun vertelden hoe bevoorrecht wij ons voelden, hier te mogen wonen. Als ik spreek van „wij”, doel ik op het handje-vol vreemdelingen: enige Amerikanen, een Engelse familie, een paar Hollanders, een Italiaans en een Oostenrijks gezin, een Zweedse jongen en twee Deense oude dametjes, die wij de Parkieten noemden, omdat zij onafscheidelijk waren en steeds tegen elkander kwetterden. Daarbij gingen zij meestal in het groen gekleed, de kleur der parkieten, die bijzonder goed paste bij hun grijze kuiven. Zij hadden een poëtische broodwinning en werkten op aandoenlijke wijze samen. Parkiet één schreef kinderboeken en Parkiet twee illustreerde ze en zij spraken vol tederheid over „onze lieve kleinen,” waarmee zij de kinderen van Denemarken bedoelden, de kleine lezers van hun geïllustreerde verhalen.

Af en toe nodigden zij ons uit tot wat zij noemden „een middag met onze kleinen” en dan las Parkiet één een door haar geschreven verhaaltje voor en Parkiet twee toonde de grappige gekleurde tekeningen, die zij erbij gemaakt had. Wij bekeken ze aandachtig om ze daarna goedkeurend knikkend door te geven aan onzen buurman, kregen bowl te drinken met een beschuitje erbij of, als de Parkieten slecht bij kas waren, een glas rode landwijn met water en geen beschuitje. De oude schatten waren nijver als bijen, maar heel arm. Behalve Mrs. Milkspot, de Amerikaanse, waren wij allemaal arm. Mrs. Milkspot daarentegen had afschuwelijk veel geld en woonde in een groot huis, dat zij voor zich

alleen had laten bouwen, met een zwembad in de tuin en kassen, waarin zij orchideeën kweekte. Toch hoorde ook zij bij onze kleine gemeenschap, die zeer hecht was en ontbrak nooit op een middag der Parkieten. Niemand verstond ooit een woord van het Frans, waarin Parkiet één haar verhaal voorlas, het voor de vuist weg vertalend uit het Deens. Maar dat mocht niet hinderen; voor niets ter wereld zouden wij ze hebben willen krenken door weg te blijven, want zij waren de aardigste, hulpvaardigste oude dames, die er bestonden.

Bijna dagelijks liep je elkaar in dat kleine dorp tegen het lijf, als je boodschappen deed bij den kruidenier of den bakker of als je zat te zonnen op het terras van de herberg, die „Le Sourire Provençal” heette. Ja, zonnen, in de zon zitten als een poes, genieten van de zon, leven met de zon, daar kregen wij nooit genoeg van. Ons leven werd beheerst door de zon en wij vonden haar zelfs in Juli en Augustus niet te heet en lachten een beetje om de toeristen, die zaten te puffen met gezichten zo rood als pioenen en zeiden: „Het is te bar,” en met een zucht weer in de grote sight-seeingcars klauterden om schuddend en hossend verder te rijden langs de kronkelende wegen, die als lange smalle linten de Provence doorkruisen. Want zó gering was ons dorpje niet of de toeristen kwamen het bekijken en de bussen hielden stil voor de herberg „Le Sourire Provençal,” zeer tot genoegen van de waardin Madame Mouche.

Nu mag je niet denken, dat ons leven uit niets anders bestond dan de dagelijkse boodschappen doen, in de zon zitten en af en toe een middag doorbrengen bij de Parkieten. Wij waren misschien even arm als zij, maar niet minder nijver. Ach, en armoede is geen schande en zeker niet iets om ongelukkig over te zijn. Wel de armoede van hart en die is meestal ongeneeslijk, wat geldelijke armoede nooit is, geloof mij gerust. Ik vertelde je immers al, dat wij gelukkig waren. En weet je, wie de gelukkigsten waren? De kinderen! Bijna de helft van onze kleine kolonie bestond uit kinderen; de Italiaanse familie Matto had er zes, dan waren er de beide dochttertjes van het Engelse echtpaar Parks en kleine Klaas, het zoontje van den schreinwerker Klaas Kloek. Je hoort het al de naam, dat deze

een Nederlander was en kleine Klaas was de jongste en de liefste van allemaal. Onze kinderen gingen gewoon op de dorpsschool, spraken Frans met het grappige accent der Provence, zoals alle kinderen uit het dorp en stonden je verder te woord in elke taal, waarin je ze aansprak. Zij verstonden zelfs het Deense gekwetter der Parkieten. Zover hadden de volwassenen het nooit gebracht! Kleine Klaas was het enige Nederlandse kind en ik kon hem niet meer plagen dan door te zeggen: „Klaas, je bent toch maar een halve Hollander!” Zijn moeder was namelijk een Engelse. Onze goede Kloek had zich destijds de eeuwige vijandschap van Mrs. Milkspot op de hals gehaald door met een ruiker zelfgeplukte rode berganemonen in de hand haar kamermeisje Shila ten huwelijk te vragen. Zo werd Miss Shila Wood de vrouw van Klaas Kloek en toen de kleine Klaas zes jaar oud was, sprak hij even vloeiend Frans als Engels als Nederlands. Maar het Nederlands had hij geleerd van zijn tante Josine en zij was er danig trots op, want vader Kloek sprak een ratjetoe van talen, waaruit hij zelf nauwelijks wijs werd. Amsterdammer van geboorte, was hij als vijftien-jarige jongen de wereld ingetrokken en kende brokken van alle mogelijke talen, die hij met onvervalste Amsterdamse tongval uitsprak. Kleine Klaas kon hem voortreffelijk nabootsen en was de enige die altijd wist, wat hij bedoelde.

Nu ben ik afgedwaald, ik wilde je vertellen over ons werk. Onze kolonie bestond — Mrs. Milkspot met haar hopen Dollars uitgezonderd — uit landbouwers, handwerkers en kunstenaars. Je weet, dat zowel een tuinder als een timmerman, een kunstschilder als een schrijver, als zij hun vak verstaan en de handen uit de mouwen steken, overal ter wereld een boterham, zij het vaak een droge, kunnen verdienen. Het Italiaanse gezin, de Matto's, waren landbouwers. Zij kweekten groenten, fijne groenten, zoals heel tere worteltjes, lof en dop pertjes, die je krombekken noemde en leverden deze aan de hotels in Nice en Cannes. Zij hadden een heel klein houten huisje tegen de berghelling aangebouwd, aan één kant gestut door palen. Ik heb nooit begrepen, dat het niet omtuimelde en ook niet, hoe er in het kleine huisje plaats genoeg was voor dat grote gezin. Je moest om zo te zeggen als je je jasje aan wilde doen, je arm buiten het raam steken. De kinderen sliepen op zolder, de oudste jongens en de vader sliepen meestal buiten, onder het huisje. Lekker fris, zeiden zij. Zij zagen zo bruin als noten, hadden allen dikke zwarte krullen en deden weinig aan wassen. Je moest zuinig zijn met het water, de groenten hadden het meer nodig dan de kinderen, zei Matto. Maar al waren er, als de droogte te lang duurde, niet altijd groenten om te verkopen, er waren aardappelen en mais om te eten. De goede aarde, droog of niet, geeft altijd genoeg.

Voor de Kloeks was het leven moeilijker. Als niemand van ons meer een nieuw kastje of tafeltje of desnoods een boekenplank kon gebruiken en werkelijk niets meer had om te repareren, was Klaas Kloek tot werkeloosheid gedoemd en maakte speelgoed voor de kinderen. Soms maakte hij ook houten gebruiksvoorwerpen, zoals pollepels, deegrollen, wasrekjes en doosjes, al was het zijn vak niet, zei hij. Hij trok erop uit met de mand op zijn rug, waaruit de stelen der pollepels staken en kwam 's avonds laat thuis en de stelen staken nog uit de mand, recht en brutaal. Dan werd kleine Klaas uit logeren gestuurd bij Mrs. Milkspot, die dol op hem was en at zijn buik dik en rond en kreeg een wit hondje van haar

cadeau, een en al krul, dat Fluffi werd genoemd en alleen rijst en rauw vlees lustte, het verwende dierage Even moeilijk kon het leven zijn voor de familie Parks. Pa Parks was kunstschilder en zijn schilderijen waren zo mooi, dat je er stil van werd. Hij bracht het licht van de zon en de lieflijkheid van het landschap op zijn doeken, maar daarom werden zij nog niet gekocht! En het had wat voeten in de aarde om een tentoonstelling te houden in het naburige grote dorp, zeven kilometer van ons gehucht af. De huur van de zaal, de onkosten voor de lijsten, de uitnodigingen. Wij hielden inzameling en werkten allemaal mee en als Pa Parks één schilderij verkocht, vonden wij het prachtig en bij twee waren wij in de wolken en Ma Parks gaf een partijtje voor de kinderen. En wat deed de jonge Zweedse dichter Sven? Hij zocht in al zijn zakken tevergeefs naar een paar Francs om een pakje tabak voor zijn pijp te kopen en vond enkel een paar sous en besloot om een bergtocht te gaan maken en de aardse zorgen te vergeten. Hij klom hoger en hoger, stond soms even stil en keek over het schone land. Daar lagen de golvende bergketens met hun begroeide hellingen, bespikkeld met rode anemonen, witte margrietten en het lieflijke blauwe bloempje van de geurende lavendel. Ver aan de einder blonk de blauwe zee als een gordel van azuur, de amandelbomen en de jasmijn bloeiden en de meidoorn en de verwilderde perelaars, de krekels tsjirpten, vlinders buitelden loom door de zon van bloem tot bloem. Diep beneden lagen de valleien met hun honderden donkergroene olijfbomen. De dichter Sven ging rusten onder een oude knoestige vijgenboom, dacht vaag waar hij vandaag zou eten en morgen en overmorgen en viel in slaap. Toen hij ontwaakte, straalde hij als het land in de zon. Er was een nieuw gedicht in hem geboren. Hij rende met grote passen naar beneden en repeteerde met blijde stem de strofen van dit poëem, om het niet te vergeten.

Thuisgekomen, schreef hij het dadelijk op en holde het huis weer uit om het te gaan voorlezen aan een van ons, wie, kwam er niet op aan. Wie er toevallig thuis was. Of je het mooi vond? Natuurlijk vond je het mooi. Of hij mocht blijven eten? Dat sprak vanzelf. Een in de geurende lavendel geboren gedicht is wel een maaltijd waard.

Je ziet, dat ik niet overdrijf, als ik je vertel, dat wij gelukkige mensen waren, iets dat je zelden van mensen kunt zeggen. En wat bijna even zeldzaam was: wij vormden een goede en hechte gemeenschap. Vrij en arm en zorgeloos leefden wij in dit wonderschone land, met de zon en met elkander, verbonden in lief en leed. En toch er was iets, dat als een diepe schaduw over ons leven lag, een schaduw die elk jaar donkerder over ons heenviel. Het was dit: tegen Kerstmis begonnen wij ons diep ongelukkig te voelen. Wij kregen hartzeer, leden aan heimwee, dat met de dag ondragelijker werd, waren ziek van verlangen naar ons eigen vaderland, naar de Noordelijke streken, waar ieder van ons vandaan kwam. Dáár bestond de heerlijke echte kerststemming, die je in dit Zuidelijke klimaat zo bitter ontbeerde.

Onze opgewektheid verminderde, de onderlinge verhouding leed er zelfs onder. De zachtaardige Parkieten kregen woorden met Ma en Pa Parks, omdat zij uitriepen, dat je nergens zo heerlijk het Kerstfeest vierde als bij hun in Engeland, wat Parkiet één fel tegensprak. Zij moesten eens naar Denemarken komen en

daar Kerstmis vieren, dan zouden zij dit nooit meer durven beweren. De anderen zwegen en ik voelde een wanhopig verlangen naar een echte sombere Hollandse December-dag, vol van druilerige regen of met een mist, die maar niet wilde optrekken. Nu door Amsterdam lopen, langs de bloemenmarkt op het Singel, waar de schuiten lagen met de kerstbomen . . .

Aan sneeuw en ijs durfde ik niet eens te denken. Sneeuw, hier in deze warme gewesten, waar sportieve lieden, de echte waterratten, die aan de kust woonden, het zich niet lieten ontnemen om op 24 December 's ochtends vroeg te gaan zwemmen in het blauwe water der Middellandse Zee. De zon scheen al zo warm, zo warm en de zee was spiegelglad.

Zeker, wij zouden gezellig Kerstmis vieren met elkander en waren, zoals elk jaar, uitgenodigd door Mrs. Milkspot. Zij had geen kerstboom, daar hield zij niet van, maar het hele huis was versierd met sparretakken, er hing mistletoe aan de lamp en er stonden orchideeën en rozen in de kamer. Er waren fraaie geschenken voor de kinderen, heerlijk eten en drinken en de echte plumpudding toe, wij zouden kerstliederen zingen en de avond beëindigen met spelletjes doen. De kinderen hadden geen last van heimwee, droomden niet van een witte kerst, evenmin van mist of motregen. Zij leefden in opwinding en verwachting, die de laatste dagen voor Kerstmis uitgroeide tot een popelend ongeduld. Een paar dagen vóór het feest ondernamen wij onze jaarlijkse bergtocht om de kerstboompjes te halen, want al was Mrs. Milkspot tevreden met mistletoe, orchideeën en rozen, wij anderen hadden een kerstboom thuis. Denk niet, dat wij mooie dennen gingen halen, met hun gezellige rechte takken, waaraan de kaarsenhouders zo goed vastgeklemd kunnen worden, zodat de kaarsjes braaf recht blijven staan. De denneboom groeit niet in dat Zuidelijke land, wij moesten genoeg nemen met zijn neef, de spar, met zijn hangende twijgen en te lange naalden. Hij is een ongezeggenlijke boom, die niets moet hebben van kaarsenhouders en kaarsjes en zich met tegenzin laat optuigen. Je mag hem daar geen verwijt van maken, hij is nu eenmaal geen kerstboom. . . . Pa Parks stuurde altijd Mabel, zijn oudste van tien erop uit om te vragen, wie er mee ging om de sparren te halen. Zij moest dan meteen naar Madame Mouche, de waardin van de herberg met de beleefde groeten van haar Pa en of wij het ezeltje Nanou mochten huren voor die tocht. Die keer gingen Pa Parks zelf met zijn beide dochters, de dichter Sven sloot zich aan, de drie jongste krullebollen van de familie Matto mochten mee en natuurlijk Klaasje Kloek onder het wakend oog van zijn tante Josine. Ook de Parkieten gingen mee, die zorgzaam als altijd voor de picnic zorgden. De kinderen waren opgetogen, vooral omdat Nanou meeging. Hij droeg — nù nog Klaasje Kloek, al kon die kleine baas heel goed klimmen. Zijn korte zesjarige beentjes kenden geen moeheid. Maar na een half uur stijgen zou de brave Nanou om beurten een der Parkieten moeten dragen, die wij met vereende krachten op zijn geduldige rug zouden hijsen. De lieverds waren slechte bergbeklimsters, zij waren er te oud voor en Parkiet twee buitendien te dik. Zij liepen voetje voor voetje, moesten vaak stilstaan om uit te hijgen en vergaten door de inspanning van het klimmen tegen elkander te kwetteren. De krachtige Mabel duwde Parkiet twee af en toe voort door achter haar te gaan lopen en haar vlakke hand tegen haar rug te leggen. Het hondje Fluffu was

natuurlijk ook van de partij en mijn hond, een Deense Dog, grote lobbes, die helaas doof was en zichzelf en ons daardoor veel verdriet had bezorgd, want wij dachten, dat hij leed aan verregaande ongehoorzaamheid en ons maar de kelen schor liet schreeuwen.

Nooit zal ik die tocht door de bergen om onze kerstboompjes te halen, vergeten, toen in het jaar 1938. Het was onze laatste, maar dat wisten wij toen nog niet. De kinderen werden steeds vrolijker en uitgelatener, wij stiller en peinzender. Wel kregen Pa Parks en Sven de meest onwaardige lachbuien, als zij er met hun tweeën niet in slaagden om Parkiet op Nanou's rug te planten of eraf te tillen, maar daarna werden zij weer stil en ernstig. Het was een verre tocht, helemaal naar de vierde bergtop, steeds links houdend. Soms verdween het smalle stenige pad en wij moesten ons een weg banen door de dichte hazelaars.

Bij aankomst waren de Parkieten zowat bezweken en kwetterden maar op halve kracht. Zij hadden dapper volgehouden. Wie zou het hun nadoen, vroegen zij met gepaste bescheidenheid, zo'n grote tocht, berg op, berg af, als je over de zeventig was? Wij zouden niet weten, wie, riepen wij bewonderend uit. Wij picnichten, hielden een lange siësta en daarna zaagden Mabel en Sven de sparren af, die zij na lang zoeken en delibereren hadden uitgekozen. Met zeven of acht boompjes op Nanou's rug geladen aanvaardden wij de terugtocht, brachten de ezel weer naar Madame Mouche en laadden de boompjes van zijn rug. Ik herinner mij nog als de dag van gisteren het gesprek, dat Pa Parks en ik toen samen voerden.

„Warm,” zei hij.

„Gewoon,” zei ik.

„Volgende week begint de mimosa te bloeien.”

„Ja . . . en de rozen.”

„Stel je vóór,” zei hij, „dat het opeens ging sneeuwen! Snow!” Hij zei het met iets als wanhoop in zijn stem en toen nog eens, zachter: „Snow.” Ik liep haastig weg, ik wist er niets op te antwoorden. Snow! Sneeuw! Ik raakte het woord niet meer kwijt, het werd een groot schallend geluid, een reusachtige bol, waarin ik opgesloten zat en van alle kanten klonk een vreemd en dwingend echo: „Sneeuw! sneeuw! Met ondragelijke hoofdpijn ging ik naar bed, zonder naar de kleine spar om te kijken, zonder haar in de pot met aarde te zetten, zoals ik van plan was geweest . . . Sneeuw . . .

Toen gebeurde het wonder! Het weer sloeg die zelfde nacht om.

Uit een of ander onbegrijpelijk ver luchtdrukgebied kwam een koude golfstroom over Zuid-Europa, vertelde de Radio. Dit was jaren en jaren niet gebeurd. Maar dat was het niet! Het was het Kerstkind zelf, dat ons sneeuw kwam brengen, wij wisten het zeker en gedroegen ons als overmoedige kinderen, renden naar elkander toe en riepen: Sneeuw! Sneeuw! Is het te geloven? Begrijp je het? En wij vertelden steeds weer het korte gesprek, dat wij met elkander gevoerd hadden, Pa Parks en ik. Wij dansten en juichten van geluk en gedroegen ons raar en kinderachtig, zeiden de kinderen, waarin zij gelijk hadden. Zelf waren zij er stil van, stonden met open monden te kijken en bibberden en beefden van de kou. Ach wat, kou, riepen wij! Eén graad onder nul, dat is toch geen kou. Vooral onze lieve kleine Klaasje was als met stomheid geslagen. Hij had in zijn jonge leven nog nooit sneeuw gezien! Kijk, Klaasje, kijk goed naar die heerlijke witte sneeuw, haal gauw je lei, dan kun je duidelijk zien, dat elk vlokje een prachtig kristalletje is. Die stuurt het Kerstkind ons om ons een groot plezier te doen . . .

Wij gingen wandelen, de hele kolonie was voltallig. Wat een Kerstfeest! Het sneeuwde in heel Frankrijk, het sneeuwde zelfs in Rome en het sneeuwde hier in de Provence en in ons kleine dorpje. De grote cactussen, die in woeste wirwar tegen de muren der huizen aangroeiden, manshoog, wisten niet wat hun overkwam. Zij stonden bedekt met lichte witte mantels van sneeuw en zagen er opeens veel minder boos uit en hun stekels leken minder hard. Sneeuw bedekte als een teer gewaad de valleien en lag op de miljoenen bladen der olijfbomen, sneeuw lag op de daken der huizen, op de raamkozijnen, op de mimosa-struiken in de tuin en op de knoppen der rozen. Sneeuw kraakte onder onze voeten, wij snoven de sneeuw, wij aten er een hapje van, een klein voorzichtig hapje, oh wat koud aan je tanden, wij grepen de sneeuw met onze handen, niet wild en onverschillig om te kneden tot een sneeuwbal, maar behoedzaam, bijna eerbiedig. En onze harten liepen over van geluk, zoals je enkel kent met Kerstmis. Happy Xmas, Vrolijk Kerstfeest, Joyeux Noël.

Twee dagen duurde de witte pracht van flonkerende sneeuw, zo zuiver en mooi als de vleugels der Kerstengelen, wit met blauwe schaduwen. En toen het tegen het vallen van de schemering opnieuw zachtjes begon te sneeuwen, droegen wij onze boompjes naar buiten om ze te laten optuigen met de mooiste en schitterendste versierselen, die er bestonden: de grote witte kristalheldere sneeuwvlokken, die langzaam uit de hemel neerdalend op hun twijgen vielen.

B A B O E S J K A

door

Adelaide Skeel

Bewerkt door Joop Smit — Geïllustreerd door J. U. Gorter

Als je een Russisch kind was, zou je niet staan kijken of je Sint Niklaas door de schoorsteen zag komen, maar je zou voor het raam staan om een glimp op te vangen van de arme Baboesjka, die langs alle huizen snelt. Wie is Baboesjka? Is zij de vrouw van Sint Niklaas? Volstrekt niet. Ze is alleen maar een arm, krom, rimpelig oud vrouwtje, dat met Kerstmis bij iedereen in huis komt, in iedere wieg gluurt, ieder bedgordijn opzijschuift, een traan laat vallen op het witte kussen van het kindje en weer zeer bedroefd weggaat. En niet alleen met Kerstmis, maar de hele koude winter door, en vooral in Maart, als de wind luid blaast en giert en huult en weer wegsterft als een zucht, horen de Russische kinderen de schuifelende voetstap van Baboesjka. Ze heeft altijd haast. Je hoort haar hard door de volle straten hollen en door de rustige velden. Ze schijnt buiten adem te zijn, en vermoeid, toch holt zij maar voort. Wie probeert zij in te halen? Zij kijkt nauwelijks maar de kleine kinderen die

hun rozige gezichtjes tegen het vensterglas drukken en elkaar toefluisteren: „Is Baboesjka op zoek naar ons?” Nee, ze blijft niet stilstaan; alleen op Kerst-avond komt ze de trap op, gaat de kinderkamer binnen en geeft ieder kind een geschenk. Nu moet je niet denken dat ze zulke mooie cadeaux achterlaat als Sint Niklaas jullie brengt. Ze brengt geen fietsen voor de jongens of Franse poppen voor de meisjes. Ze komt niet in een vrolijk sleetje met een rendier aanrijden, maar ze komt aangehobbeld te voet, en ze leunt op een kruk. Ze heeft haar oude schort vol met suikergoed en goedkope snuisterijen, en alle kinderen houden veel van haar. Zij staan op de uitkijk om haar te zien aankomen, en als een van hen een geschuifel hoort, roept hij uit: „Kijk! de Baboesjka!” en dan kijken alle anderen, maar je moet je hoofd heel vlug omdraaien, anders is ze alweer verdwenen. Ik zelf heb haar nooit gezien.

Het meest van allemaal houdt zij van de kleine babietjes, en vaak buigt zij zich als de vermoeide moeders slapen, over hun wiegen, brengt haar bruin, rimpelig gezicht vlak bij het kussen en kijkt heel scherp.

Waar kijkt zij toch naar?

Ach, dat kun je alleen raden als je haar droevige geschiedenis kent.

Lang, lang geleden, een heleboel dagen vòòr gisteren, was Baboesjka, die zelfs toen al een oude vrouw was, ijverig bezig haar hutje te vegen. Zij leefde in de koudste hoek van het koude Rusland, en zij woonde alleen op een eenzame plek, waar vier brede wegen samenkwamen. Die wegen zagen op dat tijdstip wit van de sneeuw, want het was winter. 's Zomers, als de velden vol bloemen stonden en de lucht vol was van zonneschijn en zingende vogels, leek Baboesjka's huisje niet zo erg stil; maar 's winters, met alleen maar de sneeuwvlokken en de schuwe sneeuwvogeltjes en de loeiende wind als gezelschap, voelde het oude vrouwtje zich erg neerslachtig. Maar zij was een ijverige oude vrouw, en daar het al begon te schemeren en haar huis pas half aangeveegd was, had ze zeer veel haast om haar werk af te maken voor bedtijd.

Je moet weten, de Baboesjka was arm en kon zich niet veroorloven haar werk bij kaarslicht te doen. Kaarsen kon zij niet betalen.

Eensklaps verscheen op de breedste en eenzaamste van de witte wegen een lange stoet van naderende mensen. Zij liepen langzaam en schenen elkaar vragen te doen over de weg die zij moesten nemen. Toen de optocht dichterbij kwam en tenslotte stilhield voor het hutje, werd Baboesjka bang, want het zag er allemaal zo vreselijk prachtig en schitterend uit. Daar had je de Drie Koningen met een kroon op het hoofd. Hun zware bontmantels waren wit van de nog altijd neervallende sneeuwvlokken. Het tuig van de kamelen was met goud versierd en de zadels met zilveren platen. De slaven droegen zware lasten op hun rug, en elk van de drie Koningen droeg een geschenk: de ene een mooie doorschijnende kruik, en in het stervende licht kon Baboesjka zien dat er een goudachtige vloeistof in was. Aan de kleur zag zij dat het myrrhe moest zijn. De andere had een zak van rijk vlechtwerk in de hand, en die scheen zwaar te wezen. En dat was hij ook, want hij zat vol met goud. De derde had een stenen vaas in de hand en uit de heerlijke geur kon je opmaken dat de vaas gevuld was met wierook.

Baboesjka was verschrikkelijk bang, dus verborg zij zich in haar hut en liet de dienaren een hele poos aan haar deur kloppen voor zij die open durfde te doen

en hun vragen durfde te beantwoorden over de weg die zij moesten nemen naar een verafgelegen stadje. Zij wist de weg door de velden naar het naastbijliggende dorp, maar verder wist zij niets van de hele wijde wereld met al haar steden. De dienaren begonnen te schelden, maar de Drie Koningen spraken haar vriendelijk toe en vroegen haar met hen mee te gaan op hun reis, zodat zij hun de weg kon wijzen voor zover zij die wist. Zij vertelden haar — in zulke simpele woorden dat zij ze wel begrijpen moest — dat ze een Ster aan de hemel hadden gezien en die nu volgden. De Ster zou hen brengen naar een klein stadje waar een klein Kind lag. Maar nu was de lucht verduisterd door de sneeuw en ze hadden de Ster uit het gezicht verloren.

„Wie is dat Kind?” vroeg de oude vrouw.

„Hij is een Koning, en wij gaan Hem aanbidden”, antwoordden zij; „deze geschenken, goud, wierook en myrrhe, zijn voor Hem. Als we Hem vinden, zullen we de kroon van ons hoofd nemen en aan Zijn voeten leggen. Ga met ons mee, Baboesjka!”

Maar de dwaze vrouw schudde het hoofd. Nee, de nacht was duister en somber, en haar huisje was warm en gezellig. Zij keek op naar de hemel, en de Ster was nergens te zien. Bovendien wilde ze haar hutje op orde brengen, — misschien zou ze morgen gereed zijn om mee te gaan.

De Drie Koningen echter konden niet wachten; dus toen de zon de volgende dag opging, waren zij al een heel eind ver op hun reis. Het scheen de arme Baboesjka een droom toe, want zelfs de voetsporen van de kamelen waren bedekt door de dichte witte sneeuw. Alles was hetzelfde als gewoonlijk; als enig teken

dat de nachtelijke bezoekers geen verbeelding waren geweest, ontdekte ze dat haar oude bezem aan een pin achter de deur hing, waar ze hem had opgehangen toen de dienaren aanklopten.

Nu de zon weer scheen en zij zich het geglinster van het goud en de geur van de myrrhe herinnerde, wenste zij dat ze toch maar was meegegaan.

En zij dacht heel veel na over het kleine Kind dat de Drie Koningen waren gaan aanbidden. Zij had zelf geen kinderen, — niemand hield van haar —, ach, was ze maar meegegaan! Hoemeer ze met deze gedachte rondliep, des te ellendiger werd ze ervan.

Het is iets verschrikkelijks om tot het besef te komen dat je een kans om gelukkig te worden hebt verloren. Er is een gevoel dat wroeging heet, en dat kan aan je knagen met scherpe kleine tanden. Baboesjka voelde die scherpe tandjes in haar hart, iedere keer dat zij zich het bezoek van de Drie Koningen te binnen bracht. Na verloop van tijd werd de gedachte aan het kleine Kind haar eerste bij het wakkerworden en haar laatste voor het slapengaan.

Op een dag sloot zij de deur van haar huisje voorgoed achter zich en maakte zich op voor een lange reis. Zij had geen hoop dat ze de Drie Koningen nog zou kunnen inhalen, maar zij verlangde er boven alles naar het Kind te vinden, opdat zij het ook zou mogen liefhebben en aanbidden.

Zij vroeg iedereen die ze tegenkwam naar het Kind, en sommige mensen dachten dat zij niet goed wijs was, maar anderen stonden haar vriendelijk te woord. Hebben jullie misschien al geraden dat het Kind waar de Drie Koningen naar zochten onze Heer Jezus zelf was?

Men vertelde Baboesjka hoe Hij geboren was in een kribbe, en allerlei andere dingen die jullie, kinderen, al lang geleden hebben gehoord. Deze antwoorden brachten de oude vrouw erg in verlegenheid. Van al die dingen begreep zij niets. Zij had maar èèn gedachte in haar onwetend hoofd: De Drie Koningen waren op zoek gegaan naar een Kind. Zij zou, als het nog niet te laat was, Hem ook gaan zoeken.

Ik ben ervan overtuigd dat zij vergat hoeveel lange jaren er voorbijgegaan waren. Zij zocht het Christuskind tevergeefs in Zijn kribbe-wieg. Zij besteedde al haar weinige spaarduitjes aan snuisterijen en suikergoed, om bevriend te raken met kleine kinderen, zodat zij niet hard zouden weglopen als zij hun kinderkamers kwam binnenhobbelen.

Nu weet je naar wie zij op zoek is en waarom zij zo bedroefd is als zij de bedgordijntjes uiteenschuift en zich neerbuigt over het kussen van een baby. Soms komt Baboesjka, als de oude grootmoeder bij het vuur zit te knikkebollen en de grotere kinderen in hun bedjes liggen te slapen, de kamer ingehobbeld en fluistert zacht: „Is het kleine Kind hier?” Ach nee: zij is te laat gekomen, te laat. Maar de kinderen kennen haar en houden van haar.

Tweeduizend jaar gelden verloor zij de kans Hem te vinden. Krom, rimpelig, oud, ziekelijk en vol berouw leeft zij nog steeds voort en kijkt iedere baby onderzoekend aan — altijd weer teleurgesteld, altijd verder zoekende.

Zal zij Hem éénmaal vinden?

